

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς εἰς κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχόν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίαν, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς εὐάγγελισμα ἀριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμαὶ 100. Ἐξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Διήμετου γρόσια διατμ. 50. Ἀμερικῆς Δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ἄλλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν ἀλλίνια 10.

*Ἐξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οὐνοδόποιε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

*Ὁδὸς Ἐφρῆτιδος ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'—Τόμος 37ος

Ἐν Ἀθήναις, 28 Δεκεμβρίου 1920

Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 4

Ἡ ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΟΜ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ HARRIET BEECHER-STOWE

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον—
 — Χάλευ εἶπες ; .. Καὶ τί δουλειές ἔχεις μ' αὐτόν ;
 — Εἶχα κάνει κάτι συμφωνίες μαζί του τότε ποὺ πήγα στὸ Νατοές, εἶπε ὁ Σέλμπυ, διαβάζοντας κάτι γράμματά του.
 — Κι' εἶχε τὸ θάρρος νάρθει σπῆτι μας καὶ νὰ ζητήσει νὰ τὸν φιλοξενήσουμε ;
 — Ὅχι, ἐγὼ τὸν προσκάλεσα. Ἐπρεπε νὰ κανονίσουμε κάτι λογαριασμούς.

— Μήπως εἶναι ἔμπορος σκλάβων ; ρώτησε ἡ κυρία Σέλμπυ, διακρίνοντας τὸ στενωχωρημένο ὄσος τοῦ ἀντρός της.

— Ποῦς σοῦ εἶπε τέτοια πράγμα, ἀγαπητή μου ;

— Κανείς ! Ἀλλὰ τὸ πρῶτ' μου ἤρθε δῶ ἡ Ἐλίτσα ἀνω-κάτω καὶ μοῦπε πὺς ἄκουσε κάποιον νὰ σοῦ ζητεῖ ν' ἀγοράσει τὸ παιδί της. Τρελλάθηκε, Θεέ μου, αὐτὴ ἢ γυναικίκα !

— Ἀλήθεια ! εἶπε ὁ Σέλμπυ, πιάνοντας πάλι τὸ διάδομα, χωρίς νὰ καταλάβει ὅτι κρατοῦσε ἐνα γράμμα ἀνάποδα.

Ἐστερα σκέφθηκε, ὅτι τὸ καλύτερο ἦταν νὰ τὰ πεῖ ἄλλα.

— Ἐγὼ εἶπα στὴν Ἐλίτσα, ἐξακολούθησε ἡ κυρία Σέλμπυ, ὅτι δὲν ξέρει τί της γίνεται. Τῆς εἶπα πὺς ἐσὺ ποτὲ δὲν πουλᾷς σκλάβους κι' ἰδίως σὲ ἀνθρώπους σάν τὸ Χάλευ.

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὺς πάντα ἔτσι σκεπτόμουν. Δυστυχῶς ὅμως αἱ δουλειές μου δὲν πάνε καλὰ κι' εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ πουλήσω μερικὸς ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτες μας.

— Σ' αὐτὸ τὸν ἀνθρώπο ; Ἀδύνατα, φίλε μου ! Σίγουρα, δὲ μιλᾷς σοβαρά !

— Πολὺ σοβαρά, δυστυχῶς ἔγ- ποσχέθηκα νὰ πουλήσω τὸν Τόμ.

— Τί, τὸν Τόμ ; ! Τὸν καλύτερο καὶ πιστότερο ἀνθρώπο μας ; Μὰ ἐσὺ τοῦ εἶ- χες ὑποσχεθῆ νὰ τὸν ἐλευθερώσεις, καὶ τώρα τὸν πουλᾷς ; Ἀ, τώρα ἀρχίζω νὰ φοβάμαι πὺς καὶ τὸν καὶ τὸν Χάρ- ρυ θὰ μπορούσες νὰ τὸν πουλήσεις.

— Λοιπόν, ἀφοῦ πρέπει νὰ σοῦ τὰ πῶ ἄλλα, ἀγαπητή μου, θὰ σοῦ τὰ πῶ : Πούλησά τὸν Τόμ καὶ τὸ Χάρρυ. Καὶ δὲ βλέπω γιὰ τί θὰ μπορούσες νὰ μὲ πτεῖς

τέρας, ἐπειδὴ ἔκαμα κάτι ποὺ γίνεται καθεμέρα ἀπ' ἄλλους.

— Καὶ γιὰ τί διάλεξες αὐτοὺς τοὺς δυὸ κι' ὄχι δυὸ ἄλλους ;

— Γιὰ τί αὐτοὶ ἔχουν περισσότερη ἀξία. Θὰ μπορούσα νὰ πουλήσω τὴν Ἐλίτσα, ἀν τὸ προτιμούσες. Ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς μοῦ πρόσφερε πολὺ καλὴ τιμὴ.

— Τὸν ἄθλιο ! φώναξε ἡ κυρία Σέλ- μπου.

— Ἐγὼ ὅμως οὔτε τὸ σκέφθηκα. Ἐέ- ρω πὺς τὴν ἀγαπᾷς πολὺ καὶ δὲ θὰ τὸ δεχόσουν ποτέ.

— Ἀγαπητέ μου Ἀρθούρε, εἶπε πῆδ ἦσυχά ἡ κυρία Σέλμπυ, συχώ- ρεσέ με ἀν ἀνακατεύομαι ἔτσι στίς ὑποθέσεις σου καὶ σοῦ γίνο- μαι φόρτωμα. Ἀλλὰ σκέψου κα- λὰ πρὶν δώσεις τὸν Τόμ. Εἶναι ἔ τιμιώτερος κι' ὁ πιστότερος ἀν- θρώπος ποὺ γνώρισα ποτέ. Ἐχω πεποιθήση πὺς θὰ δίνει καὶ τὴ ζωὴ του γιὰ μᾶς.

— Μὰ τὰ ξέρω, Αἰμιλία, τὰ ξέρω ὄλ' αὐτά. Ἀλλὰ ὅταν δὲ μπορού νὰ κάμω ἄλλοιώς ;

— Γιὰ τί δὲν κάνεις μιὰ χρη- ματικὴ θυσία ; Σκέψου, Ἀρθού- ρε, ὅτι ἔκανα ἔ,τι μπορούσα γιὰ νὰ ἐκπληρώσω τὸ καθήκον μου σ' αὐτὰ τὰ φτωχὰ πλάσματα. τοὺς ἔμαθα γράμματα, τοὺς ἔμα- θα νὰ αἰσθάνονται σάν ἀνθρώ- ποι καὶ σὰ χριστιανοί. Καὶ τώρα, γιὰ ἕνα μικρὸ χρηματικὸ συμφέ- ρο, νὰ πουλήσω ἕναν ἀνθρώπο, ἀφοσιωμένο σάν τὸν Τόμ καὶ νὰ χωρίσω τὴ μάνα ἀπ' τὸ παιδί. Πὺς νὰ τοὺς κοιτάξω ὅτὸ πρό- σωπο αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, ὅ- ταν θὰ καταλάβουν πὺς θυσιά- ζω καὶ λησμονῶ ἄλλα ἄλλα τοὺς δίδασκα, μόνο καὶ μόνο γιὰ ν' ἀ- ποφύγω μιὰ χρηματικὴ ζημία ;

— Λοποῦμαι παραπολύ, Αἰμι- λία, ποὺ τὰ πέρνεις ἔτσι τὰ πράγματα. Στὸ ξαναλέω ὅμως σο- βαρά : Δὲ μπορῶ νὰ κάμω ἄλ- λοιώς. Μὴ νομίσεις πὺς εἶχα

«Πῆρε τὸ παιδί στὴν ἀγκαλιά της καὶ βγήκε...» (Σελ. 38, στ. β').

νά διαλέξω ανάμεσα σ' αυτή τή λύση και σέ μιάν άλλη. "Όχι, ο Χάλεϋ έχει γράψει υποθήκη άπάνω μου! "Όλα τά-καμα χρήματα, δέν άπομένει τίποτ' άλλο. Χωρίς τόν Τόμ και τόν Χάρρυ, δέ συμπληρώνεται τό ποσό πού χρωστώ, και τότε καταστρέφομαι. Χωρίς τό παιδί, ο Χάλεϋ δέ δεχόταν νά μου κάμει τήν εξόφληση. Μ' έχει στά χέρια του και δέ γινόταν άλλωώς. "Αφού σου είναι τόσο σκληρό νά πουλήσεις δυό σκλάβους, τί θάκανες άν είμαστε αναγκασμένοι νά τους πουλήσουμε ελους;

Η κυρία Σέλμπυ δοκίμασε μεγάλη έκπληξη, ακούγοντας τ' αποκαλυπτικά αυτά λόγια. Κάθισε σέ μιά καρέκλα κι' άναστενάζοντας βαθιά είπε:

— Κατέρα Θεού είναι νάχει κανείς σκλάβους. Είναι άμάρτημα πού φέρνει τή δυστυχία. "Εγώ θαρρούσα ότι μπορούσα με τήν εργασία μου και τίς φροντίδες μου νά κάνω τή ζωή πιό γλυκειά γιά τούς σκλάβους. "Αλλά βλέπω πώς έρχεται πάντα ή ώρα, πού ή σκλαβιά νικά κάθε καλή θέληση... Πές μου, "Αρθούρε, τί μπορώ νά κάμω γιά νά σώσω τό παιδάκι τής "Ελίζας; "Εχω αυτό τό χρυσό ρολόγι. Δέν άρκει ή αξία του, γιά νά τό γλυτώσουμε;

— Δυστυχώς είναι άργά πιά, Αιμιλία. "Υπόγραψα τώρα πιά τό συμβόλαιο κι' ο Χάλεϋ τό πήρε μαζί του. "Ενα μόνο σοσ' λέω: ο άνθρωπος αυτός μάς είχε στά χέρια του—άκουσε; μάς είχε στά χέρια του. Κι' άν τόν ήξερες κι' εσύ όπως κι' εγώ, θά εύχαριστοδσες τό Θεό πού τή γλυτώσαμε έτσι φτηνά.

— Μά τόσο σκληρός είναι; — Δέν είναι καθάυτ' σκληρός. "Αλλά τό συμφέρο τόν τυφλώνει σέ τέτοιο σημείο, ώστε άν ήταν γιά νά κερδίσει χρήματα, και τή μητέρα του τήν ίδια θά τήν πουλούσε, χωρίς νά του παράσει άπό τό νοσ' ότι ή πράξη του αυτή μπορούσε νά ήταν σκληρή.

— Κι' αυτός ο έλευϊός άνθρωπος θά γίνει άφέντης τού Τόμ και τού παιδιού τής "Ελίζας;

— Και μένα μου στοιχίζει τρομέρ' αυτό κι' ούτε μπορώ νά τό σκέπτομαι. "Ο Χάλεϋ θάρθει άδριο νά τους πάρει. "Εγώ θ' άνεβώ στ' άλογό μου και θά φύγω. Νά φύγεις και σύ μαζί με τήν "Ελίζα. "Ό,τι γίνει, νά μή γίνει μπροστά τής.

— "Όχι, όχι, δέ μπορώ νά τό κάμω αυτό! Θά πάω νά βρω τόν καιμένο τόν Τόμ και θά προσπαθήσω νά τόν παρηγορήσω. Νά ξέρει τουλάχιστο κι' αυτός ότι οι κύριοι του βρέθηκαν στήν εσχατη άνάγκη και τόν έβωσαν. "Όσο γιά τήν "Ελίζα, ούτε τολμώ νά τό σκεφτώ! Μά, Θεέ μου, τί κακό κάναμε, γιά νά μάς τιμωρείς έτσι!..

* * *
"Αγάμεσα στό διάδρομο και στό δω-

μάτιο, όπου συζητούσαν οι Σέλμπυ, ήταν ένα μικρό γραφείο. "Όταν ή κυρία Σέλμπυ έστειλε τήν "Ελίζα νά κοιμηθή, έκείνη κρύφτηκε σ' αυτό τό γραφείο, έβαλε τ' αυτί της στήν πόρτα και τάκουσε όλα!

"Όταν έσβυσαν οι έμιλίες, σηκώθηκε κι' έφυγε κρυφά-κρυφά. "Ηταν χλωμή κι' έτρεμε δλόκληρη. Τά σφιγμένα της χείλη και τά ξαγριεμένα της μάτια είχαν αλλάξει δλότελα τή φυσιογνωμία της.

"Εφτασε στό κρεβάτι, όπου κοιμόταν τό παιδάκι της, με τό πρόσωπο μισοκρυμμένο στις κατωράς μπούκλες και με τό στόμα μισανοιχτό. Τό κοίταζε πού χαμογελούσε, στόν άθώο του ύπνο και μουρμούρισε:

— Κακόμοιρο παιδάκι! Σέ πουλήσαν αλλά ή μαννούλα σου θά σέ γλυτώσει! "Ούτ' ένα δάκρυ δέν έστράξε πάνω στό μαξιλάρι. Σέ τέτοιες στιγμές, ή καρδιά είναι άγριεμένη και τά δάκρυα δέν τρέχουν.

"Υστερα πήρ' ένα κομμάτι χαρτί κι' έγραψε:

"Κυρία μου, αγαπημένη μου Κυρία! Μήν πείτε πώς είμαι άχάριστη και μή με κρίνετε άσχηρά. Τ' άκουσα όλα εσα λέγατε τό βράδυ με τόν κύριο κι' αποφάσισα νά σώσω τό παιδί μου με κάθε τρόπο. "Ο Θεός νά είναι μαζί σας και μαζί μου! "

"Ανοίξ' ένα συρτάρι, πήρε μερικά ρούχα και τάκαν' ένα μπουγαλάκι. "Υστερα ξύπνισε τό παιδί. "Εκείνο στήν άρχή δέν ξυπνούσε, άλλ' έπιτέλους σηκώθηκε κι' άρχισε νά λέει, ενώ ή μητέρα του εξακολουθούσε τίς έτοιμσίες της.

— Που θά πές, μαμμά; τή ρώτησε.

— Σούτ! είπε ή μητέρα. Μή μιλάς δυνατά και μάς άκούσουν. "Ενας κακός άνθρωπος θέλει νά μου πάρει τό Χάρρυ μακριά, πολύ μακριά. "Η μαμμά όμως θά πάρει τό Χάρρυ, θά τόν τυλίξει στό παλτό της και θά φύγει μακριά άπό τόν κακό άνθρωπο.

Τού μιλούσε έτσι και τόν έντυνε.

Τέλος έδωσε τό μπουγαλάκι στή μέση της, πήρε τό παιδί στήν άγκαλιά της, άνοιξε τή πόρτα τής βεράντας και βγήκε σιγά-σιγά έξω.

"Ηταν άστροφεγγιά κι' ή νύχτα ήταν ψυχρή και καθάρια. "Η μητέρα τύλιζε τό παιδάκι στό σάλι της, ενώ εκείνο, τρομαγμένο δίπλωσε τά χεράκια του γύρω στό λαιμό της. "Ο Μπρούνο, ο πιστός γερόσκυλος τού σπιτιού, σηκώθηκε και πήγε νά γαυγίση. "Αλλ' ή "Ελίζα τόν φώναζε χαιδευτικά κι' ο σκύλος τήν ακολουθούσε.

Σέ λίγο έφτασαν στήν καλύβια τού μπάρμπα-Τόμ. "Η "Ελίζα χτύπησε σιγά-σιγά τό παράθυρο. Μέσα άγρυπνούσαν άκόμη, κι' ή κυρά-Χλόη είπε στό μπάρμπα-Τόμ:

— "Η "Ελίζα χτυπά τό παράθυρο. "Ε-

χει και τό παιδί της. Κι' ο σκύλος, μου φαίνεται, είναι μαζί της... Ντύσου γρήγορα και σύρε νά δεις.

"Ανοίξε ώστόσο τήν πόρτα και στό φώς τού κεριού φάνηκε τό τρομαγμένο πρόσωπο τής "Ελίζας.

— Χριστός και Παναγιά! είπε ή κυρά-Χλόη. Που τρέχεις, παιδί μου, τέτοια ώρα; "Αρρωστη είσαι;

— Φεύγω, κυρά-Χλόη! Φεύγω μαζί με τό παιδί μου. "Ο άφέντης τό πουλήσε τό παιδί μου!

— Τό πουλήσε! φώναξαν σηκώνοντας τά χέρια τους πρós τόν ουρανό.

— Ναι, τό πουλήσε, άπάντησε ή "Ελίζα. Κρύφτηκε απέξω και κρυφάκουσα.

"Ο κύριος έλεγε στήν κυρία, πώς πουλήσε τό Χάρρυ μου και σένα, και μένε μπάρμπα-Τόμ, σ' έναν έμπορο. Άδριο τό πρωτ' θάρθει αυτός ο έμπορος νά σέ πάρει.

"Ο μπάρμπα Τόμ έμεινε σά μαρμαρωμένος, με τά χέρια όψωμένα πρós τόν ουρανό. "Υστερα σωριάστηκε σάν άψυχος σωρός σέ μιá καρέκλα, και τό κεφάλι του έγειρε βαρύ πάνω στό στήθος του.

— "Ο Θεός νά μ'ε λυπηθεί! είπε ή κυρά-Χλόη. "Ακόμη δέ μπορώ νά τό πιστέψω. Τί έκανε, γιά νά τόν πουλήσει ο κύριος;

— Τίποτα δέν έκανε. "Ο κύριος θάθελε πολύ νά τόν κρατήσει. "Ακουσα τήν κυρία, πού τόν παρακαλούσε μ' δλη της τήν καρδιά. "Αλλά έλεγε πώς δέ μπορούσε νά κάμει άλλωώς και πώς έπρεπε νά πουλήσει και τόν Τόμ και τό Χάρρυ. "Αλλοίως θά καταστρεφόταν δλότελα.

— Καλά, είπε ή κυρά-Χλόη. Δέ φεύγεις και σύ, όπως κι' ή "Ελίζα; Τί, θά περιμένεις νά σέ πάνε κεί, πού οι σκλάβοι πεθαίνουν άπό τή δουλειά και τήν πείνα; Καλύτερα νά πεθάνω παρά νά πάω εκεί πέρα! "Εμπρός, σήκω φύγα και σύ, άμέσως. Μιά στιγμή, νά σοσ' ετοιμάσω τά πράγματά σου.

"Ο Τόμ σήκωσε σιγά σιγά τό κεφάλι και κοίταξε με λύπη τριγύρω του:

— "Όχι, είπε, δέ μπορώ νά φύγω. "Η "Ελίζα άς πάει στό καλό, νά γλυτώσει τό παιδάκι της. Μά εγώ θά μείνω, έχω χρέος νά μείνω. "Ακουσες τί είπε; Πρέπει νά πουληθώ εγώ, γιά νά σωθούν όλα τ' άλλα. Τί θά γίνει ο κύριος, άν έγω σηκωθώ και φύγω και δέν έχει άλλο τρόπο νά πληρώσει τά χρέη του; "Ο κύριος θά φροντίσει γιά σένα, Χλόη, και γιά τά παιδιά.

"Ενα άναφυλλητό φούσκωσε τά στήθη του. "Ερριξε μιá ματιά στό στρώμα, όπου κοιμόταν τά δυό κατωράκια κεφαλάκια κι' ή καρδιά του σφίχτηκε. Σκέπασε τό πρόσωπό του με τά δυό του χέρια και τόν έπνιξαν τά κλάμματα. Κάτι κλάμματα μεγάλα και δυνατά, πού έσοκίζαν τήν καρδιά τού ανθρώπου.

(Ακολουθεί)

ΟΤΑΝ Η ΑΜΑΞΟΣΤΟΙΧΙΑ ΕΚΤΡΟΧΙΑΖΕΤΑΙ

"Εναν καιρό, είχαμε γείτονες τή Δέσπονα, τόν "Ηλια, —δυό αδέρφια, και τή γιαγιά τους. "Η Δέσποινα κι' ο "Ηλιας είχαν δυό ξαδερφάκια τόν Γιώργο και τόν Παναγιώτη. Κι' αυτούς έκανα εγώ παρέα, όχι τή Δέσποινα και τόν "Ηλια' εκείνοι ήταν μεγάλοι, εγώ μικρός, δέν με καταδεχόνταν.

"Αλλά μόνον αυτό; "Εκείνοι με πείραζαν κιόλα. "Ο "Ηλιας, άμα μ' έδλεπε, έβαζε τά γέλια:

— Βρέ Σκοτάκη!

Μ' έλεγε έτσι, γιά νά μή με πη Κωστάκη. "Εκανε πώς τά μπέρδευε με τό αίγμα. Κι' ετσι ήταν μπροστά κι' άκουγαν Σκοτάκη, με κοίταζαν και γελοούσαν κι' αυτοί. Μά γι' αυτό μ' έλεγε κείνος έτσι. "Ηθελε νά βλέπω τούς άλλους νά γελάνε μαζί μου και νά φευρίζομαι, νά κοκκινίζω και νά πηγαίνω νά κρυφτώ στό σπίτι.

Νά σας πω μάλιστα άπό τότε άρχισε νά με λέει Σκοτάκη; "Από ένα άπόγειο-μα, ναι, κείνο τίπόγιομα, πού έπαιζα με τό Γιώργο και τόν Παναγιώτη σιδερόδρομο. "Εγώ ήμουν ή μηχανή. Αυτούς τούς έβαλα νά κρατιώνται άπό πίσω μου, σά βαγόνια. Κι' έπήγαινα άκρη-άκρη στέ πεσοδρομ, συρτά: τούφτουφ, τούφτουφ!

Στό αυλάκι κυλούσαν νερά βρώμικα, μ' ένα χρώμα πουμοιαζε με τό χρώμα τής βρεμένης σιχτής. "Αξαφνα, ο Γιώργος χάνει τήν ισορροπία και πέφτει στό νερό. Μαζί του πήρε σβάρνα κι' έμας. "Αλλά εγώ κι' ο Παναγιώτης δέ βραχήκαμε με τά βρωμόνερα. Πέσαμε πάρα-πέρα, στις πέτρες, και μένο πού γδαρθήκαμε λίγο.

— Σκοτάκη! άκουσα πίσω μου μιá φωνή.

"Ο "Ηλιος μούδγαλε τό παρατσούκλι.

"Όσοσο άμα είδα πώς ή άμαξοστοιχία εκτροχιάστηκε, τά χρεμάτηκα, τριγύθηκα άπό χέμω, κι' αντί νά βοηθήσω τό Γιώργο, πού άρχισε νά κλαίει, νά σηκωθώ άπ' ταυλάκι, τ'έβαλα στό πόδια. "Η ξώπορτά μας ήταν άνοιχτή: τσούπ, τρυπάνω σπίτι, και πάω και κρόδουμαι κίτω... άπ' τό κρεβάτι μου.

Τήν άλλη μέρα ήρθε ή μητέρα του, — ή κυρία Τασία, — νά μάς κάνη παράπονα:

— Κυρία "Ελένη... "Ο Κωστάκης θέλει ξόλο...

— "Εκανε ααμμιάν άταξία;

— Δέν είδες πού έρριξε χτές τό Γιώργο στους βούρκους; Κοίτα τον! Τόν άλλαξα άπ' όλα: ποδιά, πανταλόνι, τζι-τσούν, κάλτσες... Γιατί δέν προσέγει;

Κι' είπε κι' άλλα πολλά ή κυρία Τασία. Είπε μάλιστα πώς τόν σκούνησα έπιτήδες! "Αλλά εγώ δέ μίλησα. "Ο-

ταν οι μεγάλοι λένε κάτι, οι μικροί δέν πρέπει νά τους διορθώνουν. Γιατί τότε οι μεγάλοι συγχύζονται περισσότερο. Νά, ή μαμμά κατάλαβε πώς δέ μπορεί νά γίνει αυτό κι' είπε στήν κυρία Τασία:

— "Α, μπά! Δέν πιστεύω νά τ'όκανε έπιτήδες. "Αλλά έπειδή πρέπει άλλοτε νά προσέχη, έννοια σας, κι' εγώ θά πω τού μπαμπά του νά τόν δείρη τό μεσημέρι. — Και νά τόν αφήση νηστικό!

— "Εννοια σας... "Εννοια σας... Και τό είπε τού μπαμπά ή μαμμά.

Νηστικό δέ μ' άφησαν. "Αντί όμως στό τέλος νά φάω φρούτο, έφαγα... ξόλο. Γιατί με πήρε ο μπαμπάς στό γραφείο του, έβγαλε εκεί άπ' τό μεσιανό συρτάρι μιá σιδερένια ρίγα πού είχε, και μου είπε χωρίς νά με κοιτάξη στό μάτια:

— "Απλώσε τό χέρι!

"Αλίμονο! "Ηταν ή πρώτη φορά πού πονούσα χωρίς νάχω κάνει κακό. Μά κι' άλλες φορές έγινε κατόπι τό ίδιο...

Σιδερόδρομο δέν ξανάπαιξα ποτέ.

K. Π. ΛΕΥΚ.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Δ'.

"Αλλά κι' ή βασίλισσα γίνεται συχνά σημάδι. Και στό τέλος τού παιχνιδιού, όσα φρούτα δέν τάχουν φάει τά ζωντανά σημάδια, τά τρώει γιά βραβείο ο μικρός σκοπευτής.

Τώρα θά ρωτήσετε: Δέν τόν συμφέρει λοιπόν καλύτερα τόν "Αλφόνσο νά μ'ην πετυχαίνει τά σημάδια, γιά νά μ'ην τού τρώνε τά φρούτα, κι' ύστερα νά τά

τρώη όλα αυτός; — "Όχι! Γιατί καθώς είπαμε, ο "Όσκαρ Ιθ' είναι δίκαιος βασιλιάς, πού δέν χαρίζεται ούτε στό γιό του' κι' όταν αυτός δέν ρίχνει αρκετά φρούτα μέσα στό στόματα τών άλλων, τόν τιμωρεί και δέν τόν άφίνει νά ριξη στό δικό του κανένα!

"Ενας πύθνος, πού τόν έχουν γιά ύπηροστη, διασκεδάσει κι' αυτός, βλέποντας άπό κάποια άπόσταση τά παιχνίδια τής βασιλικής οικογένειας. Τελος πάντων καλοπερνάν στό παλάτι τού "Όσκαρ Ιθ'.

"Αλλά και γυμναστική κάνει ο μικρός "Αλφόνσος. Νά, τόν βλέπετε τί όμορφα πού πηδά μέσ' άπό τό στέμμα τού πατέρα του, σά γυμνασμένο σκυλάκι;

"Αλλη διασκέδαση, — όγιενή αυτή, — είναι και τό κολύμπι. "Όλη ή βασιλική οικογένεια κολυμπά στή λίμνη Τσάδ. Κι' ύστερα, με τί προσοχή και φροντίδα ή βασίλισσα χενίτσει τά βορμμένα μαλλιά και τήν πυκνή χείτη τού βασιλιά! "Ο μικρός διάδοχος θαυμάζει:

— Τί όμορφος πού είναι χτενισμένος ο μπαμπάς! (Ακολουθεί)

H. ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΤΟ ΨΕΜΑ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Μου έλεγε ο φίλος μου :

— Είναι τελοσπάντων μερικες χαρες και λυπες, που δεν λημονιοϋνται ποτε, δια χρονια κι' αν περασουν.

Θα με πης πάλι αισθηματικό. Το ξερω. Θα μου πης' ότι δεν ειμαι πρακτικός ανθρωπος. Έχεις δικιο. Αλλά δεν μπορω ναλλάξω. Για να ειμαι αισθηματικός, έχω τόσες απολασεις από την όμορφιά της Φύσης, από την όμορφιά των βιβλίων, ώστε όλες οι ασχήμιες της κοινωνίας δεν μποροϋν να με μεταβάλουν. Άκουσε λοιπόν :

Ήμουνα στην Αθήνα, πρωτοετής φοιτητής. Ήταν 20 Δεκεμβρίου κι' έλαβα γράμμα από τη μάνα μου γεμάτο άνορθογραφίες, πλούσιο όμως σε αισθημα.

Μου έγραφε ότι μετρά τις μέρες πότε να έλθουν τα Χριστούγεννα, να πάω στην πατρίδα, να με σφιξη στην άγκαλιά της, το μοναχικό παιδί της. Μου έστελνε από τις οικονομίες της και πενήντα δραχμές για τα μικρά μου έξοδα. Την ίδια επιθυμία είχε κι' ο πατέρας μου να με ιδη.

Όλοι σχεδόν οι φοιτητάι καθόμαστε τότε στη Νεάπολι, και κάθε βράδυ το καφενείο «Κοραής» ήταν γεμάτο από εθιμίους συντροφιάς φοιτητών.

Έκείνο το βράδυ, όπως πάντα, συνάντησα τους δυο φίλους μου: τον Αντρέα Στράγγο, τρίετη φοιτητή της Ιατρικής, και τον Μενέλαο Δανηλο, πρωτοετή σαν και μένα. Ο πρώτος ήταν για μένα ο Μέντωρ, που μες οδηγούσε στις δυσκολίες της φοιτητικής ζωής.

— Φεύγω την Πέμπτη, τους λέω, με την «Πύλαρα» για την πατρίδα. Με περιμένει δίχως άλλο η μάνα μου κι' ο πατέρας μου για τα Χριστούγεννα. Μου έστειλε μάλιστα τη μάνα μου και πενήντα δραχμές χαρτζελίκι.

— Θα φύγεις; με ρώτησε με έκπληξη ο Στράγγος. Θα φύγεις τις γιορτές απ' την Αθήνα; Πως φαίνεσαι, καϊμένε, ότι είσαι χωριάτης ακόμη. Έχεις δικιο όμως με τρεις μήνες που έχεις στην Αθήνα, δεν μπορείς ναποχτήσης το πρωτευουσιάνικο σί κ. Τις γιορτές περιμένουν και οι φοιτητάι να κλείσουν τα βιβλία και νανοιξουν την καρδιά τους.

— Ω, το μαρό μου, το μαρό μου, που αποθήμησε τη μαμμιάκα του!

Εγώ τότε δε σήκωνα άστειότητες και έρωτες εις βάρος της μάνας μου, και θυμωσα λιγάκι. Ήθελα όμως να φαίνομαι κι' άντρας ανεξάρτητος από μάνα και πατέρα. Ήμουνα στην ηλικία που παλεύει το παιδί με τον άντρα.

— Δεν μπορω, τους λέω, να μην πάω, άφοϋ μου γράψανε και με περιμένουν. Πως να δικαιολογηθώ;

— Πως να δικαιολογηθής; Με ψέμα-

τα! Οι μητέρες πιστεύουν δια τα ψέματα των παιδιών τους. Να τους γράψης ότι τα μαθήματα του Πανεπιστημίου διακόπτονται, όχι όμως και τα φροντιστήρια, και ότι δεν θέλεις να χάσης τα μαθήματά σου και τα λοιπά και τα λοιπά. Θα ευχαριστηθούν μάλιστα που θα φανής επιμελής, και μπορεί η μάνα σου να σου στείλη ένα εκατοστέρικο, το όποιο, νομίζω, θα μπορέσουμε να το φάμε μαζί τις γιορτές.

Τα επιχειρήματα μου φάνηκαν πολύ δυνατά. Ο φίλος ένιχησε τη μάνα. Ο φοιτητής ένιχησε το παιδί.

Έγραφα ένα γράμμα στη μάνα μου ότι λυποϋμαι πάρα πολύ που δεν μπορω να πάω στο χωριό, γιατί θα έχουμε φροντιστήριο, ότι δε θέλω να μείνω πίσω από τους συντρόφους μου, κτλ. κτλ.

Την παραμονή των Χριστούγεννων είχαμε συμφωνήσει να συναντηθούμε στις 10 τη νύχτα στον «Κοραή» και ναρχίσουμε το γλέντι. Είχα κι' εγώ μεγάλη περιέργεια να ιδω τι είναι αυτά τα γιορτινά γλέντια των φοιτητών.

Από νωρίς την παραμονή, χάξευα μέσα στους κεντρικούς δρόμους των Αθηνών κι' έδλεπα τον κόσμο να πηγαινοέρχεται με μεγάλη σπουδή, να ψωνίζει, να συζητούν οι γνωστοί, να εύχονται ο ένας τον άλλον. Τα κατστήματα γεμάτα από κόσμο. Εγώ μόνος, άγνωστος στο πέλαγος εκείνο, γύριζα άσκοπα και σιγά-σιγά κάποια μελαγχολία άρχισε να πλακώνη την ψυχή μου. Τι ήθελα εγώ μέσα σ' αυτούς τους δρόμους ξένος κι' έρημος; Δεν θάμουν καλύτερα στο πατρικό μου σπίτι, έμπρός στη γωνιά, να βλέπω τη μάνα μου να λάμπη από χαρά, πολυάσχολη, κατακουρασμένη από τις ετοιμασίες;

Και κοντά στη μελαγχολία, αισθανόμουν και τύψη για το ψέμα που έγραφα στη μάνα μου, για τη λύπη που προξένησα σ' αυτήν, στον πατέρα μου και στον εαυτό μου.

Ο καιρός ήταν έλεινός. Μια κρύα φιλή βροχή έπερτε αδιάκοπα. Οι δρόμοι, γεμάτοι λάσπες βρώμικες, φωτιζόνταν από τα ηλεκτρικά κι' από τις βιτρίνες.

Αμα νύχτωσε, άρχισαν να πέφτουν άραιές νιφάδες χιόνι. Όπως περνούσαν από τα φώτα, φαινόταν κάτασπρες και άγνες. Έρχόνταν από το σκοτεινό άπειρο, φωτιζόνταν μία στιγμή κι' έπεφταν στη λάσπη και τη βρώμα του δρόμου, όπως πέφτουν κάποτε στη βρώμα και τη λάσπη της κοινωνίας οι άγνες ψυχές των παιδιών.

Δεν μποροϋσα να κρατηθώ περισσότερο. Δεν ήθελα να βλέπω πρόσωπα και πράγματα ξένα. Ήθελα να ιδω πράγματα δικά μου, αγαπητά, να μυρίζουν σπίτι.

Έτρεξα νηστικός στο δωμάτιό μου και κλείδωσα την πόρτα. Αναψα τη λάμπα μου και κοίταξα την κουβέρτα που μου είχε βράνει η μάνα μου, τα σεντόνια, τα μαξιλάρια που είχε η ίδια ράψει με τα χρυσά χεράκια της. Τ' άγκάλιασα, τα φιλούσα. Μύριζαν σπίτι, το σπίτι μου. Ήταν δικά μου, κομμάτια απ' τη ζωή της μάνας μου. Ήταν από τα σπλάγγνα του σπιτιού μου.

Αν ήταν βαπόρι, θάβρυγα εκείνη τη στιγμή. Θα γονάτιζα έμπρός στη μάνα μου και με δάκρυα θα της ζητούσα συχώρηση για το ψέμα, για τη λύπη που της έκαμα.

Κάθησα στην καρέκλα μου, ακούμπησα τους άγκωνες στο τραπέζι και στήριξα το κεφάλι στις παλάμες μου.

Ο νοός μου έτρεχε στο σπίτι μου το χειμωνιάτικο, κι' έδλεπα τους γονείς μου να κάθονται μελαγχολικοί και σιωπηλοί.

Από τα μάτια μου έτρεχαν δάκρυα. Έπερταν στο στουπόχαρτο που ήταν μπροστά μου, κι' άπλώνονταν σε κύκλους μεγάλους επάνω του. Ενύμιζα ότι θ' άπλωθον και θα γίνονιν ώκεανοί να με πνίξουν.

Δε θυμοϋμαι πόση ώρα έμεινα σ' αυτή τη στάση. Συνήλθα όταν άκουσα πάτηματα γρήγορα στη σκάλα, φωνές, γέλια. Γνώρισα τις φωνές. Ήταν οι δυο φίλοι μου. Χτύπησαν την πόρτα. Πήρα πηκα να παρουσιαστώ κλαμένος σαν παιδί. Δεν κινήθηκα καθόλου. Εναχτύπησαν. Τίποτα εγώ.

— Τι διάβολο έγινε; ρωτούσε ο Μενέλαος.

— Ος πήγε ο κατεργάρης να φάη μόνος του τις πενήντα δραχμές, ειπε ο Αντρέας.

Περιμέναν λιγάκι κι' έφυγαν. Όταν τους άκουσα να κατεβαίνουν τη σκάλα, ανακουφίστηκα.

Το πιστεύεις λοιπόν, αγαπητέ μου; Δεν μπορω ακόμη, αν και περασαν τόσα χρόνια, να λημονήσω το ψέμα αυτός που έγραφα στη μάνα μου και τη λύπη που της έπροξένησα εκείνα τα Χριστούγεννα.

Ερώ ότι έζησε μαζί μου ευτυχισμένη, Την έγηροκόμησα άρχοντικά. Πέθανε στα χέρια μου. Εγώ της έκλεισα τα μάτια. Μου έδωκε ευχαριστημένη την εγγή της. Και όμως, με δια αυτά, νομίζω ότι δεν έξιλεώθηκα ακόμη άπεναντί της.

Από τότε ποτε δεν έκαμα Χριστούγεννα μακριά απ' το σπίτι μου. Αλλά μου διηγήθηκε ο φίλος μου.

Π. Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΡΕΙΣ ΜΙΚΡΟΙ ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΠΟΛΟ

Μυθιστόρημα υπό NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

— Γρήγορα! τους φώναζε ο παιδαγωγός με μια φωνή που την έκοβε η συγκίνηση. Σηκωθήτε! Ντυθήτε!

— Τι συμβαίνει, τάλι;... ρώτησε ο Υδών άνοιγοντας το στόμα του διάπλατο γρά να χασιμουρηθή.

— Μου φαίνεται, τράβησε ο κ. Αχιλλέας Αντρεωμένος, μου φαίνεται πως βουλιάζουμε.

Η αλήθεια είναι πως το βαπόρι έγερνε αισθητά από το ένα πλευρό κι' έξακολουθούσε να τρίξη σε όλους τους άρμούς του. Στο κατάρωμα, ο θόρυβος κι' η άκαταστασία μεγάλωναν ολοένα και περισσότερο.

Ο Γαβριήλ και ο Υδών, ξύπνιοι τώρα, κατάλαβαν επιτέλους ότι το πράγμα ήταν σοβαρό.

— Πως έγινε αυτό; ψιθύριζαν.

— Πως θέλετε να το ξέρω; ειπε με φούρκα ο παιδαγωγός. Ντυθήτε τώρα. Μη χασομεράτε.

Τον υπάκουσαν στη στιγμή και, μη προσέχοντας τίποτα έπιαναν στα χέρια τους, φόρεσαν ο Γαβριήλ το παντελόνι του Υδών που του έρχόταν κοντό και στενό, και ο Υδών το παντελόνι του Γαβριήλ που κολυμπούσε μέσα σ' αυτό.

Σε κάθε άλλη περίπτωση, η μασκαράτα αυτή θα φαινόταν γελοία! Αλλά μέσα στη γενική παραξάλη, ποιος βάδινε προσοχή σε τέτοια πράγματα; Πάνω στο κατάρωμα, πολλοί επιβάτες γύριζαν με πολύ πιο γελοίο ντύσιμο, όταν ανεβαίνοντας δυο-δυο τα σκαλιά, έφθασαν άργοπορημένοι ο δάσκαλος κι' οι μαθητές του.

Από τη γέφυρά του, ο πλοίαρχος έδινε διαταγές που σιγά-σιγά έβαζαν κάποια τάξη στη ροερή αυτή άταξία.

Η κατάσταση ήταν σοβαρή και ήταν απαραίτητη η ψυχραιμία κι' η επιβολή. Από την προηγούμενη μέρα, ο πλοίαρχος δεν είχε εγκαταλείψει ούτε στιγμή τη θέση του. Κι' αυτός ο υποπλοίαρχος είχε μείνει κοντά του. Κι' οι δυο τους, άνησχοι από το πλήθος των πάγων που επέπλεαν στη θάλασσα, ούτε σκέπθηκαν καθόλου ναναπαυθούν. Μέμφονταν τον εαυτό τους που δεν γύρισαν πίσω το βαπόρι όταν έφθασαν στη νήσο των Άρκτων, γιατί από κει είχαν συναντήσει τέτοιο πλήθος πάγων, που η σύγκρουση θα ήταν αναπόφευκτη. Και μ' όλη την εξαιρετική προσοχή τους και την ελάττωση της ταχύτητος του βαποριού στο ελάχιστο, η σύγκρουση που φοβόνταν έγινε.

Τη στιγμή που συνέβη αυτό το δυστύ-

χημα, το πλοιο είχε περάσει το νησί, που ούτε διακρινόταν πια καθόλου, κρυμμένο πίσω απ' την πυκνή όμίχλη που σκέπαζε την τρικυμισμένη θάλασσα. Ο ήλιος του μεσονυχτίου έπαυσε κι' αυτός ένα όπνάνκι, κρυμμένος καθώς ήταν πίσω απ' την όμίχλη. Αυτό άλλωστε είχε κάνει όλους επιβάτες, που κόντευαν να συνειθίσουν και τον ήλιο του μεσονυχτίου, να κατεβούν και να εξαπλώσουν στις κουκέτες τους όπως είχε κάνει ο δάσκαλος κι' οι μαθητές του, χωρίς να βάλουν με το νοσ τους πως μποροϋσε να τους τύχει κανένα κακό.

Είχε ένα ύψος τόσο ήρεμο, τόσο καθησυχαστικό ο λαμπρός εκείνος πλοίαρχος, καθώς κάπνιζε την πίπα του πάνω στη γέφυρα, που βλέποντάς τον, θα έλεγες πως δεν συνέβαινε τίποτα. Αλλά και γιατί να δείξη το βάθος των σκέψεών του και να ταραξή όλο τον κόσμο με τις άνησυχίες του; Προτιμούσε τα τις κρατήση για τον εαυτό του, και το πρόσωπό του, το ψημένο απ' τον ήλιο και την αλμύρα της θάλασσας, έδειχνε άποδλυτη άταραξία. Ο δεύτερος πλοίαρχος, ο Χάρρη Μακντόναλντ, έπαυσε παράδειγμα απ' τον ανώτερό του.

Και να πως έγινε η σύγκρουση.

Ο πλοίαρχος Φάιρμπερν είχε συγκεντρωμένη την προσοχή του σ' έναν δγκόπαγο που διακρινόταν άντικρδ στην πρύμη του «Φίνμαρκ», ενώ ο Χάρρη πρόσεχε έναν άλλο που έρχόταν κίθεται προς το βαπόρι αλλά βρισκόταν πολύ μακριά ακόμη. Αδτούς τους διέκριναν καθαρά, γιατί η όμίχλη που άπλωνόταν διάσένα και περισσότερο, δεν τους είχε ακόμη σκεπάσει. Υπήρχαν όμως κι' άλλοι που διέφευγαν την προσοχή του καπιτεάνιου και του δευτέρου. Και οι πιο δόλιοι δεν ήταν εκείνοι που κρύβονταν πίσω απ' την όμίχλη. Ήταν όσοι, πλατείς και χαμηλοί, επέπλεαν στην επιφάνεια της θάλασσας σαν σχεδίες. Ένας απ' αυτούς τους πάγους παρουσιάστηκε έξαφνα μπρός στο βαπόρι σε λίγων μέτρων άπόσταση. Ο Χάρρη τον διέκρινε πρώτος και τον έδειξε στον πλοίαρχο, αλλά το πλοιο προχωρούσε κιάλας καταπάνω του.

— Στόπ! Μηχανή άπισθεν! σβλίωσε ο Φάιρμπερν από άκουστικό σωλήνα με τον όποιο συγκοινωνούσε απ' εϋθείας με τον άρχιμηχανικό.

Η διαταγή έκτελέστηκε στο λεπτό. Αλλά ήταν κιάλας άργά, και παρ' όλη την ελαττωμένη ταχύτητά του, το «Φίνμαρκ» δεν μπόρεσε ναποφύγη το διαβολέμένο εκείνο παγοβούνι. Το βαπόρι έ-

πεσε πάνω του κι' η σύγκρουση έγινε. Μία σύγκρουση ίκανή νανοιξη στα δυο ένα βαπόρι λιγώτερο στερεό από το «Φίνμαρκ». Η μύτη του δγκόπαγου χώθηκε όλη από πλευρό του κι' άνοιξε μία τρύπα απ' όπου το νερό άρχισε να μπαίνει με όρμη.

Την πρώτη στιγμή, ο Φάιρμπερν είχε την εντύπωση πως η καταστροφή ήταν τέλεια και πως το βαπόρι θα βούλιαζε άμέσως. Ωστόσο, δεν έχασε την ψυχραιμία του, ούτε κι' ο Χάρρη. Έκτός όμως απ' αυτούς τους δυο, όλοι οι άλλοι, πλήρωμα κι' επιβάτες, έχασαν ολοτέλα το μυαλό τους. Μπροστά, όπου το άνοιγμα ήταν μεγάλο, το νερό είχε φθάσει ως τους κοιτώνες των ναυτών, είσχωροϋσε στο μηχανοστάσιο και άπειλούσε τις καμπίνες των επιβατών. Οι επιβάτες έβγαίναν από τις καμπίνες τους με φωνές κι' επικλήσεις, που μποροϋσαν να προκαλέσουν τη φρίκη και στος πιδ γενναίους ακόμη. Τρέχοντας, σπρώχνοντας ο ένας τον άλλο, πέφτοντας κάτω όλοι μαζί, στη σκάλα και στους διαδρόμους, προσπαθούσαν νανεβούν πάνω στο κατάρωμα, στον άνοιχτό άέρο. Και η τραπεζαρία, που έγερνε και γλυτρούσε, άντηχοϋσε από άναστεναγμούς, βογγητά και φωνές, γιατί το πλήθος που σπρωνόταν εκεί κάτω, δεν γνώριζε παρά το νόμο του ισχυρότερου.

Πραγματικά ήταν καιρός να επικρατήση πάλι η πειθαρχία. Σ' ένα νεύμα του πλοίαρχου, ο γιγαντόσωμος Μακντόναλτ κατέβηκε κάτω με το περιστροφικό χέρι. Μέσ' στην άπεριγραπτη φασαρία, οι διαταγές του άκούγονταν ξεράς σαν καμταίκιες. Ο Χάρρη άρπάξε όλους τους άνδρες που έπεφταν στα χέρια του. Αν ήθελε, μποροϋσε να τους τινάξη τα μυαλά στον άέρα, και δε χρειαζόταν μεγαλύτερη άπειλή για να μποροϋση να τους επαναφέρει στην τάξη. Τέλος το πλήρωμα λογικεύθηκε κι' άνέλαβε να ρίξη στη θάλασσα τις βάρκες.

Αυτό δεν μποροϋσε να γίνει τόσο εύκολα. Οι επιβάτες και οι ναυτες, που είχαν τρέξει πρώτοι προς τις βάρκες, δεν είχαν κατορθώσει παρά να μπερδέφουν τα σκονιά. Και ύστερα, με το φόβο ότι το πλοιο θα βυθιζόταν άμέσως, μέλις λυνόταν μία βάρκα, όλοι σκοτωνόταν ποιος να πρωτομπε. Και πάλι ο Χάρρη αναγκάστηκε να επέμβη και να υπενθυμίση στους άνδρες τον όρο που επέβαλε ο κανονισμός και που έπρεπε να τηρηται επί ποινή θανάτου:

Πρώτοι μπαίνουν στις βάρκες οι γυναίκες, τα παιδιά και οι άρρωστοι. ύστερα οι όνεις επιβάτες, οι μηχανικοί, οι θερμαστές κι' οι ναυτες άργότερα, παρ' όλο που κι' αυτοί έρχόνταν πρώτα από τους άξιωματικούς κι' από τον πλοίαρχο, που όφείλει να εγκαταλείψη το πλοιο του τελευταίος. Αδτός δ' νόμος

δεν εφαρμόζεται όμως τόσο αυστηρά για το ίδιο το συμφέρον των ταξιδιωτών. Γιατί σε κάθε βάρκα μέσα πρέπει να βρίσκεται τουλάχιστο ένας ναυτικός για να τη διευθύνει.

Η βάρκα όπου κατέβηκαν οι μικροί Ντεντεβίξ πριν από τον παιδαγωγό τους, απ' τόν οποίο δεν ένοιούσαν ν' αποχωρισθούν, ήταν κιόλας παραφορτωμένη μ' επιβάτες. Οι μικροί φίλοι μας δεν μπορούσαν να πέσουν χειρότερα. 'Αλλ' ούτε και καλύτερα. 'Ας εξηγηθούμε όμως:

Ο νύκτης που είχε κατορθώσει ν' αναλάβει την κυβέρνηση αυτής της βάρκας, ήταν ο ψευτο-Δανός Πέτερσεν. Κι' επειδή έκρινε πως είχε αρκετό κόσμο μαζί του, δεν ένοιούσε να δεχθί με κανένα τρόπο στη βάρκα και τόν κ. 'Αχιλλέα 'Αντρεωμένο, που αναγκάστηκε να ζητήσει την επέμβαση τού πλοίαρχου. Κι' έτσι μπόρεσε να μπει.

'Αλλά το μόνο πράγμα που μπορούσε να παρηγορήσει κάπως τούς τρεις ναυτικούς για τή συντροφιά τού Πέτερσεν και για τήν περιπέτειά τους, ήταν ή εύτυχία να συναντήσουν μέσα στην ίδια βάρκα τους φίλους τους, τούς μικρούς 'Αγγλους.

- Μάστερ Μπόμπι!
- Γαβριήλ!
- Τζάκ Ντόνοου!
- Υδόν!
- Μίς Νταϊζή!

Ναί, βρίσκονταν όλοι τους εκεί μέσα σ'οι και άδελφείς, μαζί με τόν κύριο 'Αχιλλέα 'Αντρεωμένο και τήν κουβερνάντα της μικρής Νταϊζή, τήν μίς Γκράς Κλάριτζ, με «μίες» σαράντα και πλέον ετών. Σε τί κατάσταση βρισκόταν όμως ή καίμενη; Οδδέποτε κυβερνάντα που φρόντιζε τόσο για τήν εξωτερική της εμφάνιση — κι' αυτή ήταν ή κυριώτερη ασχολία της μίς Γκράς — δεν είχε βρεθεί σε παρόμοια χάλια.

Όπως είπαμε και παραπάνω, ο κ. 'Αχιλλέας 'Αντρεωμένος βρισκόταν με τις πυτζάμες του και τή γυαλιά του. Ο Υδόν φορούσε τόν παντελόνι τού Γαβριήλ κι' ο Γαβριήλ τόν παντελόνι τού Υδόν. 'Αλλά μήπως κι' οι υπήκοοι της Μεγάλης Βρετανίας βρίσκονταν με καλύτερη περιβολή; Ο «Κιντ» είχε προφτάσει ν' αρπάξει ένα πλατύ παλτό με πελερίνα κι' ήταν διπλωμένος μ' αυτό από τήν κορφή ως τή νύχια. Ο μάστερ Μπόμπι είχε θυμηθεί να φορέσει τόν παναμά του, αλλά είχε ξεχάσει τόν σακκάκι του. Η μικρούλα Νταϊζή ήταν τυλιγμένη μ' ένα σάλι, αλλά τή πόδια της ήταν γυμνά. Και πώς να περιγράψουμε με τή σοβαρότητα που ταίριαζει σε μιά τέτοια τραγική περίπτωση, τήν παράδοξη «τουαλέττα» που παρουσίαζε ή μίς Κλάριτζ; Μέσα στη βία της, είχε αρπάξει τή σεντόνια και τις κουβέρτες τού κρεβατιού της και είχε

τυλιχθεί μέσα σ' αυτό, χωρίς να προφθάσει να χτενισθί ούτε να ντυθί. Είχε χιώσει μόνο μέσα σε μιά βαλιτσούλα τις χτένες της και τις φουρκέτες της, μαζί με όλα τή πράγματα όσα βρήκε μπροστά της: χρυσαφικά, ασπρόβρουχα, φορέματα, κολώνια, καπέλλα, τόν Εθαγγέλιό της και τις παστέλλες της της σοκολάτας. Δεν είχε ξεχάσει παρά μόνο τή παπούτσια της και τή παπούτσια της Νταϊζή, επίσης δε και τόν πορτοφόλι της που ήταν γεμάτο λίρες. 'Αλλ' αυτό ούτε καν λογαριαζόταν, γιατί τή χρησιμότητα μπορούσαν ναχουν όλες οι λίρες τού κόσμου μέσα σ' ένα βαρκάκι γεμάτο ναυαγούς, παρατημένα στή έλεος τού Βορείου Παγωμένου Ωκεανού; Παρ' όλο που είχε μέσ' στη σάκκα

«Η βάρκα απομακρυνόταν από τόν ναυαγισμένο πλοίο...» (Σελ. 42, στ. γ')

της όλα τή απαραίτητα για τήν ένδυμασία της. — πράγμα που δεν συνέβαινε δυστυχώς και με τόν κύριο 'Αχιλλέα 'Αντρεωμένο — ή δυστυχισμένη μίς Κλάριτζ δεν μπορούσε, μ' ελη τήν επιθυμία της, να τακτοποιήσει μπροστά σε τόν ξένο κόσμο τήν άτημέλητη τουαλέττα της. 'Οστόσο δεν ήσυχασε παρά άπου κατόρθωσε να βγάλη από μέσα από τήν ανεκτίμητη εκείνη βαλιτσούλα μιά σκούφια, που είχε βέβαια γίνει πηττα, με τήν κατάφερε να τής ξαναδώσει τήν πρώτη της μορφή.

— Τουλάχιστον, είπε ενώ τήν έβαζε στή κεφαλή της, έτσι δεν θα φαίνονται οι φουρκετίτσες που έχω τυλίξει τή μαλλιά μου.

Και τώρα όμως ακόμη δεν αισθανόταν αρκετό θάρρος ώστε ν' αντικρύσει τή βλέμματα τών άλλων, που τή ένοιωθε

καρφωμένα πάνω της απ' όλες τις μεριές. Σκέφθηκε όμως πως έπρεπε να φροντίσει και για τή Νταϊζή, που τήν είχε παραμελήσει από τήν ώρα που βρίσκονταν στή βάρκα.

— Κρυώνουν τή παδαράκια σου, ντάριλγκ!

- Όχι και τόσο, μίς.
- Βάλε αυτές τις παντούφλες.
- 'Αλλά είναι οι δικές σας, μίς.
- Τό ξέρω. 'Αλλ' όπωςδήποτε να τις βάλλεις.
- Δεν θα κάνω καλύτερα, αγαπητή μου μίς, αν τις δίνουμε στόν κ. 'Αχιλλέα, που κι' αυτές δε φορεί τίποτα στή πόδια του.
- Ού, ντάριλγκ! Τ' είναι αυτό που λές, Σόκιν!

Η Νταϊζή δεν επέμεινε. Είχε καλή καρδιά, αλλ' ήταν πολύ ύπακουο κορίτσι, και μιά και ή μίς Γκράς δεν έκρινε σωστό να προσφέρει τις παντούφλες της σ' έναν κύριο, τόν καλύτερο που είχε να κάνει ήταν να τις φορέσει ή ίδια.

- 'Αλλά, Νταϊζή, τί κάνεις, παιδί μου;
- Σας δίνω πίσω τις παντούφλες σας, καλή μου μίς. Μου έρχονται πολύ μεγάλες και σεις δεν μπορείτε να μείνετε ξυπόλητη.
- Ούτε και σ' όμως, ντάριλγκ! Φόρεσέ της

— Δότε μου ότιδήποτε, μίς πετσέτα, ένα κουρέλι, για να τυλίξω τή πόδια μου.

- Δεν είναι σωστό.
- Ω, μίς, σωστό λέτε... δέκοψε ο Μπόμπι. 'Αν νομίζετε ότι τέτοιες ώρες... κι' έκοψε τή φράση του στή μέση για να μη τήν προσβάλλη.

Βρίσκονταν στήν πιό έλεεινή και φρικτή κατάσταση, στριμωγμένοι μαζί με άγνωστους και μ' ένα ναυτίθιπτο, μέσα σ' ένα καρυδότσουφλο, που απομακρυνόταν από τόν ναυαγισμένο άτμόπλοιο, για να μην τόν παρασύρη ή δίνη, που θα σχημάτιζε τήν ώρα που θα βυθιζόταν.

Η θάλασσα ήταν άπειλητική. Ο ουρανός σκεπαζόταν ολοένα και περισσότερο, ή όμίχλη πλησίαζε απ' όλες τις μεριές και σε λίγο θάκανε ώστε να μην μπορεί να δη κανείς σε δέκα βήματα απόσταση. Κιόλας οι άλλες βάρκες είχαν εξαφανισθεί μέσ' στήν όμίχλη κι' ο σταχτός θύκος τού «Φίνμαρκ» γινόταν ολοένα και πιό δυσδιάκριτος.

Δίχως άλλο όλ' αυτά δεν ήταν ούτε διασκεδαστικά ούτε καθησυχαστικά. Κι' ούτε βέβαια για γέλια. Κι' όμως ο κ. 'Αχιλλέας κι' ή μίς Γκράς ήταν κι' οι δύο τους τόσο άστειοι, ο ένας με τις πυτζάμες του, ξυπόλητος, ή άλλη τυλιγμένη με τις κουβέρτες και τή σεντόνια της!

('Ακολουθεί)

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΜΑΛΩΜΑ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ο Μανωλάκης κι' ή Χρηστίνα ήταν ξαδερφάκια. Είχαν γεννηθεί τόν ίδιο χρόνο, είχαν πάντα τή παιχνίδια τους μαζί, κι' είχαν ακόμη και τή γιορτή τους τήν ίδια ημέρα, γιατί γιορτάζανε κι' οι δύο τους τή Χριστούγεννα. Γι' αυτό ήταν παλιό αγαπημένα, πιό αγαπημένα παρά αν ήταν αδέρφια, και δεν μάλωναν σχεδόν ποτέ. Και τήν παραμονή τών Χριστουγέννων βγαίνανε μαζί για να φωνιάσουν τή δώρα τους, κι' όλες ο κόσμος τή καμάρω, που πήγαιναν έτσι όμορφα χέρι με χέρι.

Εκείνο τόν πρωί ήταν πάλι παραμονή Χριστουγέννων. Ο Μανωλάκης βρισκόταν στή σπιτι της Χρηστίνας και τή δύο παιδιά καθόνταν και περιμέναν τις μαμάδες τους, για να ντυθούν να βγούν έξω. Μιλούσαν λοιπόν για τή παιχνίδια που θάπαιρναν κι' έκαναν χιλια-δύο ωραία σχέδια.

— Θα πάρω μιά κουζίνα για τήν κούκλα μου, έλεγε ή Χρηστίνα, και θα έτοιμάζουμε τή γλυκά και τή φαγιά μαζί. 'Εγώ θα είμαι ή μαγειρίσσα κι' εσύ ο παραμάγειρας.

— Κι' εγώ θα πάρω ένα καρτσιάκι και γκέμια για τ' άλογο, έλεγε ο Μανωλάκης. Και θάσαι πότε εσύ τ' άλογο κι' εγώ ο άμαξάς, πότε εγώ τ' άλογο κι' ο άμαξάς εσύ.

— Έμένα ο μπαμπάς μου μου ήποσχέθηκε να μου πάρη ένα μωρουδάκι μέσ' στήν κούνια του. 'Εσύ θα είσαι ο

«Ο θεός ήταν σάν αγριάνθρωπος...» (Σελ. 43, στ. γ')

μπαμπάς του κι' εγώ ή μαμά. Ναί... — Κι' έμένα ο δικός μου θα μου πάρη ένα αστακινιτάκι, έλεγε ο Μανωλάκης και θα βάξω μέσα τήν αρκούδα μου και τήν πηγαίνω περίπατο.

— Γιατί μονάχα τήν αρκούδα σου κι' όχι τήν κούκλα μου; έλεγε ή Χρηστίνα, που αυτό της κακοφάνηκε λιγάκι.

— Γιατί ή κούκλα σου είναι μεγάλη κι' άβολη και δεν θα μπαίνη μέσα σ' τήν αυλιονιότη μου.

— 'Α, έτσι; έλεγε ή Χρηστίνα, και τή μάγουλά της έγιναν κατακόκκινα απ' τόν θυμό. Η παλιοαρκούδα σου είναι καλύτερη απ' τήν κούκλα μου; Λοιπόν κι' εγώ δε θα σ' αφήσω ούτε με τήν κουζίνα μου να παίξεις, ούτε με κανένα άλλο δικό μου παιχνιδάκι.

Σηκώθηκε πάνω και χτύπησε καταφουρκισμένη τόν πόδι της στή πάτωμα.

— Δε θα σου δώσω πιό τίποτα να παίξεις, τίποτα!

— Δεν έχω ανάγκη να παίζω με κοριτσιότικα παιχνίδια, έλεγε ο Μανωλάκης, που φουρκίστηκε κι' αυτός στή τέλος.

Τότε πιό ή Χρηστίνα έγινε έξω-φρενών. 'Αρχισε να τσιρίξη και να κλαίη. 'Ελεγε ότι δεν θέλει πιό ναρθή ο Μανωλάκης σπιτι της, ότι θέλει να γιορτάσει τή γιορτή της μόνη της κι' ούτε θέλει να τόν ξαναδη μπροστά στή μάτια της.

— Νά, πάρε και τή παλιοπαλινιά σου! φώναξε, και με όρμη πέταξε τήν άμοιρη αρκούδα, τήν αίτια όλου τού κκακού, στή κεφαλή τού ξαδέρφου.

Η αρκούδα χτύπησε τόν παιδί στή πρόσωπο. Τά χείλη του κι' ή μύτη ματώσανε. Σαφνιάστηκε τόσο πολύ, ώστε δε μπόρεσε ούτε να φωνάξει, αλλά τή μάτια του γέμισαν δάκρυα.

Εκείνη τή στιγμή μπαίνανε μέσα οι δύο μαμαδάδες. Βάλλανε κι' οι δύο τους μιά φωνή και τρέξανε στή παιδιά. Ο Μανωλάκης είχε τόν χέρι του μπροστά στή στόμα του κι' έκλαιγε μ' αναφυλλητά. Η Χρηστίνα ήταν κατακόκκινη και τή μάτια της πετούσαν φλόγες.

Νά-φύ-γου-με, μα-μά-κα μου! έκανε κλαίγοντας ο Μανωλάκης.

— Ναί και φύγη! Νά φύγη! Νά μην τόν ξαναδη! έλεγε ή Χρηστίνα και χτύπησε πάλι τόν πόδι της.

— Ντροπή σου, Χρηστίνα! είσαι πολύ κακό κορίτσι, έλεγε ή μαμά. Δε θα βγεις σήμερα καθόλου έξω, και για τιμωρία σου θα μείνεις κλεισμένη μέσ' στήν κάμαρά σου.

Τήν πήρε από τόν χέρι και τήν έσπρωξε στήν κάμαρά της. 'Ιστερα έκλεισε τήν πόρτα και τήν κλείδωσε.

Τώρα ή Χρηστίνα ήταν μοναχή της. 'Ακουσε τή βήματα τών άλλων ν' απομακρύνονται κι' ύστερα άκουσε τήν έξορτα να κλείνη. Στάθηκε για λίγη ώρα μέσ' στή μέση της κάμαρας, και

«Η Χρηστίνα είχε μείνει μ' άνοιχτό τόν στόμα...» (Σελ. 44, στ. α')

τάζοντας τήν πόρτα, κι' έπειτα έτρεξε στή παράθυρο. Είδη τή μαμά της και τή θεία της, έχοντας στή μέση τόν Μανωλάκη, που κρατούσε άκόμα τόν μαντήλι του στή στόμα, να περνούν στή άλλο πεζοδ'ριο και να στρίβουν από τή γωνιά. Σάν τους είδε έτσι να φεύγουν, ή Χρηστίνα άρχισε τή κλάμματα. 'Αχ, πώς θάμεις τώρα μοναχή της; Πώς τόν έπαθε αυτό τόν πράγμα; Και θάκανε όλα της τή δώρα, κι' ούτε τις βετιρίνες καν θάδλεπε, ούτε τόν ζαχαροπλαστείο θά πήγαινε, ούτε τίποτα! Και άγουρα που δεν θα τήν άφιναν ούτε να μεταλάβη.

Γιατί ή μαμά της της έλεγε προχτές, ότι στή κακή παιδιά ή μετάδοση δεν γίνεται χρυσό δοντάκι, αλλά κάρβουνο, κι' ή Χρηστίνα πρότιμοσε να μη μεταλάβη διόλου, παρά να έχη ένα μεγάλο κάρβουνο στή στόμα της. Κι' ο Μανωλάκης ήταν κι' αυτός κακό παιδί. Γιατί αυτός τήν έκανε πρώτος να θυμώσει. Τώρα όμως εκείνος ήταν έξω και φώναζε τόσα ωραία πράγματα, ενώ αυτή δεν θάδβαινε όλη τήν ημέρα από τήν κάμαρά της. Κι' ούτε θάδλεπε τις έτοιμασίες τού σπιτιού, και τή γλυκά που θάκανε ή μαμά της στήν κουζίνα, και δε θα πήγαινε στήν αλλη, όπως είχε πεί περσού με τόν Μανωλάκη και κοιτάζαν τόν θεό που έμάδαγε τή γαλοπούλα. Και τί άστειος που ήταν ο θεός! Τά φτερά τόν είχαν σκεπάσει όλο κι' ήταν σάν άγριάνθρωπος. 'Ως και τή μαλλιά του άκόμη είχαν φτερά. Και τή παιδιά γελούσαν μαζί του κι' ο θεός έκανε τόν άγριο και τούς έλεγε: «Τώρα ναρθω να τινάξω τή φτερά μου πάνω σας!» Και

ού, τὰ δυὸ παιδιά, ἔπου φύγει-φύγει!..
 Ἡ Χρηστία συλλογιζόταν ἔλ' αὐτὰ κι' ἐκλαίγε. Οὐτε καὶ δέντρο πιά δὲ θὰ τῆς κάνανε, γιατί τὸ περσινὸ τὸ εἶχε φέρε ὁ Μανωλάκης καὶ φέτος βέβαια καὶ δὲν θὰ τῆς ἔφερε. Καὶ τί ὠραῖο ποὺ ἦταν τὸ περσινὸ τὸ δέντρο! Καὶ τί ἀγωνία εἶχαν τὰ παιδιά ἔλο τὸ ἀπόγευμα, ποὺ οἱ μεγάλοι ἦταν κλεισμένοι μὲς στὴ σάλα, γιὰ νὰ τὸ στολίσουν. Κοίταζαν ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπα, ἀλλὰ κι' αὐτὴ ἀκόμη ἦταν βαλωμένη. Στὸ τέλος ὁ Μανωλάκης ἔαπλωσε κάτω, γιὰ νὰ δῆ κατὰ ἀπ' τὴν πόρτα, ἀλλὰ καὶ πάλι δὲν ἔβλεπε παρὰ παπούτσια καὶ σκιές. Καὶ δὲν ἀνοίξαν τὴν πόρτα, ὦ, τί θαῦμα ἦταν ἐκεῖνο! Πῶς εἶχε μείνει ἡ Χρηστία μ' ἀνοικτὸ τὸ στόμα, προστάτ' στὸ φωτισμένο δέντρο μὲ τὰ χρωσὰ ἀτόλιδια καὶ τὰ χρωματιστὰ κεράκια καὶ τὰ ζωγραφωμένα φρούτα, ποὺ ἦταν κρεμασμένα στὰ κλαδιά του! Καὶ φέτος; Τίποτε ἀπ' τὰ εἶδη αὐτά. Θάμνε μονάχη τῆς μὲς τὴν κάμαρά τῆς, μ' ἕνα ξεροκόμματο ψωμί!..

Ἡ Χρηστία ἐκλαίγε καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν στὰ μάγουλά τῆς ἔπως τρέχει ἡ βροχὴ στὰ τζάμια. Λίγο λίγο ἔμωσ τὰ κλάμματα μαλάκωσαν τὴν καρδιά τῆς. Ἀρχισε νὰ συλλογιέται ὅτι δὲν ἔφταιγε καὶ τόσο ὁ Μανωλάκης, καὶ ὅτι θὰ τὸν πόνεσε πολὺ ἔτσι τοῦ πέταξε τὴν ἀρκοῦδα στὸ κεφάλι. Κι' ἔμωσ, μ' ἔλο ποὺ μάτωσε τὸ στόμα του, δὲν ἔτρεξε κι' αὐτὸς νὰ τὴ χτυπήσει, ἀλλὰ μονάχα ἀρχισε τὰ κλάμματα. Καὶ οἱ γουρα, μὰ καὶ τοῦ φέρθηκε ἔτσι ἀσχημα, δὲ θάρχεσαν αὐρὸν νὰ γιορτάσουν τὰ Χριστούγεννα μαζί. Κι' αὐτὴ ποὺ εἶχε κάνει τόσα ὠραῖα σχέδια!

Ἀρχισε πάλι νὰ κλαίῃ μὲ παράπονο, δὲν ἀνοίξε ἡ πόρτα καὶ μπήκε μέσα ἡ μαμιά τῆς. Φαίνονταν πολὺ λυπημένη καὶ, δὲν ἔτρεξε ἡ Χρηστία νὰ τὴν ἀγκαλιάσει, δὲν τὴ φίλησε, ἀλλὰ τὴν πήγε στὴ μεγάλη-πολυθρόνα κι' ἐκεῖ ἀρχισε νὰ τῆς μιλάει.

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)
 ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΣΙΚΕΛΙΑ

Παράδεισος! Οἱ λεμονιὲς ἀνθίζουν παντοῦ μὲ τίς ξανθὲς πορτοκαλλιές, καὶ πυκνοφυτεμένους κατακλύθουν σὺν κῆμα οἱ λευκοκράνους ἐλιές.
 Ἀρνάνια, βοσκοπούλες καὶ γελάδες, παιδάκια ἀπὸ μὴ μάννα ἔλα, τὴ γῆ, στὴ χλόη ἀπάνω σὺν καταβολάδες, βοσκοῦν ἀδερφομένα, ἀπ' τὴν αὐγὴ.
 Μὲς σ' τὴν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ζωφεῖρι πάνω σου ὁ οὐρανός, σμαράγδι ἡ γῆ, διαμάντι καὶ ρουμπίνι, ὡς καὶ θὰ γερῆ ὁ ἥλιος, κι' ἀπ' τὴν ὠρα ποὺ θὰ βγεῖ.
 Κῆποι, χωράφια σ' ἔχουν κεντήσει παντοῦ λουλούδια, φρούτα καὶ πουλιά σὲ κάθε σπιθαμὴ τρέχει μὴ βροχὴ κι' ἕνας χωριάτης σκόβει στὴ δουλειά.
 Σικελία ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΚΑΜΠΑΝΕΣ

Ἀγαπητοί μου,

ΑΠΟ τὰ Χριστούγεννα τῆς παιδικῆς μετ' ἡλικίας κρατῶ μὴ γλυκύτατη ἀνάμνηση: τὴ γιορτινὴ κωδωνοκρουσία τοῦ ὄρθρου. Αὐτὴ μὲ ζυπνοῦσε τὴ μυστηριακὴ ὠρα, ποὺ οὔτε νύχτα εἶναι πιά, οὔτε ἡμέρ' ἀκόμα. Στὸν ὕπνο μου, δὲν ξέρω ἂν ἔβλεπα Χριστούγεννα—φάνη, μικρὸ Χριστὸ, ποιμένες, ἀγγέλους, μάγους, ἀστέρι. Στὸν ὕπνο μου ἔμωσ τὰ βλεπ' αὐτὰ εἶδη. Μοῦ τὰ φέρνε ὀλοζώντανα ἡ ὑποθλητικὴ ἐκείνη κωδωνοκρουσία.

Ἴσως νὰ μὴ μπορεῖτε νὰ τὴ φαντασθῆτε ἀπὸ τίς γιορτινὲς κωδωνοκρουστές, ποὺ ἀκούτε σὲς ἔδω στὴν Ἀθήνα ἢ ἄλλου. Ἀλλὰ στὴ Ζάκυθο, ἔπου ζοῦσα ἐγώ, ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἦταν ἄλλο πρᾶγμα! Ἰπῆρχαν στὴν πόλη πέντε τουλάχιστο μεγάλα, πανόψηλα, θεόρατα κωδωνοκρουστικά, κι' ἀμέτρητ' ἄλλα μικρότερα. Ὅλ' αὐτὰ, μικρὰ καὶ μεγάλα, εἶχαν κωδωνοκρουστικὴ καὶ ταιριαστὴς εἰσαγωγὴ τους ὥστε νὰ κάνουν ἀρμονία. Ἀλλὰ δέκα, ἀλλὰ πέντε, ἀλλὰ τρεῖς, ἀλλὰ μὴν δυὸ. Ἀλλὰ κι' οἱ δυὸ αὐτὲς κωδωνοκρουστικὲς τῶν πιδ μικρῶν κωδωνοκρουστικῶν ἦταν δυὸ νότες ἀρμονικῆς. Ἡ μὴν, νὰ ποῦμε, ἔκανε πρίμο, ἢ ἄλλη σεχόντο. Ὅταν ὑπῆρχε καὶ τρίτη κωδωνοκρουστικὴ, ἦταν τὸ μπάσο. Ὅσο γιὰ τὰ μεγάλα κωδωνοκρουστικά μὲ τίς δέκα κωδωνοκρουστικὲς, — καὶ περισσότερες ἴσως, — αὐτὰ πιά ἦταν σωστὰ ἐναεῖρα πια νοφόρτε, μὲ τίς ψηλὲς τους νότες, — τὰ κωδωνοκρουστικά, — μὲ τίς μεσαῖες, μὲ τίς χαμηλές, ὀλόκληρη μουσικὴ κλίμακα. Καὶ καθένα εἶχε τὸν κωδωνοκρουστικὸν του, ἕνα ἀληθινὸ τεχνίτη, ποὺ εἶχαν τὸ τεράστιο ὄργανον νὰ μιλά ἔμωσ ἤθελε. Πότε χαρούμενα καὶ πότε λυπημένα, πότε γιὰ νὰ κλάψῃ μὴ βανή, πότε γιὰ νὰ τραγουδήσῃ ἕνα γάμο, πότε γιὰ νὰ σημάξῃ τὴν καθημερινὴν προσευχὴν, πότε γιὰ νὰ καλέσῃ στὸ μεγάλο πανηγύρι. Τεχνίτης ὁ κωδωνοκρουστικὸς, μουσικάντης σὺν κάθε ἄλλον, ἤξερε νὰ λέῃ μὲ τίς κωδωνοκρουστικὲς ποὺ εἶχαν τὸν καιρὸν νὰ ταῖριαζε σὲ κάθε περίστασι.

Θὰ μὲ ρωτήσετε: τί ἔγιναν λοιπὸν ἐλ' αὐτὰ τὰ ὠραῖα κωδωνοκρουστικά; Δὲν ὑπάρχουν πιά στὴ Ζάκυθο; — Ὅχι. Ἀλλὰ γκρεμίστηκαν μὲ τοὺς σεισμούς κι' ἔλειψαν ὀλόκληρα, ἀλλὰ κωδωνοκρουστικῶν, χαμηλῶσαν ἐπιδιορθώθηκαν ὅπως ἔμωσ, καὶ πολλὲς ἀπὸ τίς κωδωνοκρουστικὲς τους, ποὺ εἶχαν πέσει καὶ σπάζει, ἢ δὲν ἀναπληρώθηκαν ποτέ, ἢ ἀναπληρώθηκαν μ' ἀταίριαστες καὶ παράφωνες. Φυσικά! δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ξαναγίνῃ σὲ μὴ στιγμῇ, — ἔμωσ χάλασε ὁ μὴ στιγμῇ. — ἕνας κόσμος ποὺ εἶχε δημιουργηθεῖ σιγά-σιγά, στὸ διάστημα αἰώνων. Ἐπειτα ἡ ἐ-

ποχή μας δὲν εἶναι γιὰ τέτοια πρᾶγμα. Ἀλλες ἦταν οἱ ἐποχὲς ποὺ οἱ ἀνθρώποι ἐξόδευαν ἀλύπητα γιὰ ἐκκλησιάζειν γιὰ κωδωνοκρουστικά, γιὰ κωδωνοκρουστικὴν προτιμοῦν νὰ χτίσουν ἕνα θέατρο ἢ ἕνα νοσοκομεῖο... Γι' αὐτὸ δὲν ξαναγίναν στὴ Ζάκυθο τὰ παλαιὰ κωδωνοκρουστικῶν ἦταν πρὶν ἀπὸ τοὺς σεισμούς, καὶ γι' αὐτὸ ἢ ὄρθρινὴ χριστουγεννιάτικη κωδωνοκρουστικὴ δὲν οὐγγεῖται τώρα πιά, τόσο γλυκεῖα, τόσο ἀρμονικῆ, τόσο ὠραία, παρὰ στὴν ἀνάμνησή μου.

Ἐπνοῦσα λοιπὸν μὲ τίς κωδωνοκρουστικὲς, ποὺ ἐκείνη τὴν ὠρα χτυποῦσαν ὄλες μαζί. Οἱ νότες ἐσκόζαν τὸ σύθαμπο, ἐμπαιναν στὴν κάμαρά μου καὶ μ' ἔδρισκαν στὸ κρεβατάκι μου. Ἀλλες ἀπὸ μακριά, σὺν ἀργοπορημένους, σὺν κουρασμένους. Ἀλλες ἀπὸ κοντὰ, ζωηρές, πρόσχαρες, τρεχάτες. Ἀλλες λεπτεῖς, ψηλόλιγνες, λυγρές, αἰθέριες, ἄλλες παχιεῖς, κοντόχοντρες, δυσκίνητες καὶ σὺν κουκουλωμένους. Δὲν τίς ἀκούγα μόνον, παρὰ καὶ τίς ἔβλεπα. Ναι, ναι, τίς ἔβλεπα μπροστά μου, νὰ σπρῶχνουνται, νὰ ναγκατεύουνται, νὰ χορεύουν ἕναν τρελὸ χορὸ. Κι' ἄλλες νὰ τρέχουν, γιὰ νὰ βροῦν ἢ μὴ τὴν ἄλλη, νὰ γκαλιαστοῦν σὺν ταιριαστὲς κι' ἀγαπημένους φίλους, ἄλλες νὰ στέκονται μετέωρες, ἀναποφάσιστες, σὺν νὰ μὴν ξέρουν μὴ ποῖς νὰ πᾶν, κατὰ ποῦ νὰ τραβήξουν, κι' ἄλλες νὰ νάντιοῦνται μὴν στιγμῇ ἀγριεμένες, σὺν νὰ χυθῶνται ἐξθρα μὴ μὴν μεταξὺ τους, νὰ γυρίζουν ἀμέσως τίς πλάτες καὶ νὰ φεύγουν ἢ μὴ ἀπὸ δω κι' ἢ ἄλλη ἀπὸ κεῖ...

Μὴν νότα, — ἡ μεγαλύτερη κωδωνοκρουστικὴ ποὺ πιδ μεγάλο καὶ κοντινὸ κωδωνοκρουστικὸν, — κυριαρχοῦσε. Ἦταν, θάλεγε, ἡ βασίλισσα. Βρισκόταν ὄλο στὴ μέση κι' οἱ ἄλλες, οἱ μικρότερες, οἱ μικροῦλες, — τὰ παιδάκια, τὰ κοριτσάκια, — τὴν τριγύριζαν, τὴ σίμωναν μὲ ἀγάπη, μὲ σεβασμὸ, ἢ ἔφευγαν ἀπὸ κοντὰ τῆς διαγμένους, μὲ λῆπη. Κι' ὁ χορὸς, τὴ μυστηριακὴ ὠρα, ἐξακολουθοῦσε. Ἀκούγα, ἔβλεπα, — μὲ τὰ παιδικὰ μάτια ἀνοικτὰ στὸ σύθαμπο, ἢ καὶ κλειστὰ, — ἔβλεπα τίς ἀμέτρητες καὶ λογγῆς-λογγῆς ἐκείνες Νότες, καὶ μοῦ φαίνονταν πῶς εἶχαν μαζευθεῖ ἀπὸ τὰ πέτρα γιὰ νὰ γιορτάσουν, μὲ φάλμους καὶ μὲ χορούς, τὴ γέννηση τοῦ μικροῦ Χριστοῦ... στὴν κάμαρά μου!

Νά, κάπου ἐκεῖ θάταν κι' ἡ σπηλιὰ μὲ τὴ φάνη... Στάσου, τὴ βλέπω, τὴ διακρίνω κι' αὐτὴ μὲς ἀπ' τίς νότες ποὺ περιχρῶνται!.. Νά καὶ τὸ πῶς ποὺ λάμπει ἀπὸ πάνω τῆς. Τὸ φῶς του εἶναι γλυκὸ καὶ ζωηρὸ, σὺν τὴ μουσικῇ ποὺ χύνουν οἱ μικρὲς κωδωνοκρουστικὲς. Ἡ μεγάλη, μὲ τὴ βαρεῖα καὶ τόσο βουερῇ φωτῇ, μὲ κάνει νὰ βλέπω τὸ Θεὸ τὸν ἴδιον. Εἶναι κάποιος ἄχθος ποὺ μὴ φαίνονται σὺν τὸ κλαθμῆρισμα τοῦ θεοῦ βρέφους, ἕνα κλαθμῆρισμα ποὺ μοιάζει μὲ

τραγοῦδι. Εἶναι ἄλλοι ποὺ ἀντηχοῦν στ' αὐτὰ μου σὺν τοῦς ὕμνους τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ποιμένων. Οἱ κωδωνοκρουστικὲς αὐτὲς μιλοῦν, λένε καθαρά: Δὲ εἶναι ὁ φῖστοις!.. Καὶ βλέπω, κι' ἀκούω, καὶ μένω ἐκστατικός, ἔσθην ὠρα διαρκεῖ ἢ χριστουγεννιάτικη κωδωνοκρουστικὴ τοῦ ὄρθρου.

Ἐπειτα, λίγο-λίγο, παύει. Στὴ νύχτα, ποὺ δὲν εἶναι πιά νύχτα, ξαναγίνεται σιωπῇ. Μὲ τὸ ἀκούσμα, χάνεται καὶ τὸ ὄραμα. Οὐτε φάνη βλέπω πιά, οὔτε μικρὸ Χριστὸ, οὔτε ἀγγέλους. Μόνον τὸ ἄστρο, μὲ τὸ γλυκὸ καὶ ζωηρὸ φῶς, λάμπει ἀκόμα καὶ πέρα. Δὲν εἶναι φαντασία. Τὸ βλέπω καλὰ μὲς ἀπὸ τὰ τζάμια τοῦ παράθυρου, σὺν διαμαντένιο καρφί στὸ βελούδο τοῦρανοῦ, ποὺ ἀρχίζει τώρα νὰ ξεσπρίξῃ. Εἶναι ὁ Ἀδγερινός.

Σὺς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΟΠΤΙΚΕΣ ΑΠΑΤΕΣ

Οἱ εἰκόνες τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου πέφτουν στὴν ἀντίληψή μας μὲς ἀπὸ τίς αἰσθήσεις μας. Καὶ τίς περισσότερες φορές, αὐτὸ ποὺ συλλαμβάνουν οἱ αἰσθήσεις μας εἶναι καὶ τὸ ἀληθινὸ, τὸ πραγματικὸ. Ἀ. χ. βλέπουμε δυὸ γραμμὲς κάθετες τὴ μὴ πάνω στὴν ἄλλη. Πέρνομε τὸ γωνιόμετρο, μετροῦμε τὴ γωνία καὶ βρίσκουμε πῶς εἶναι ὀρθή. Ἄρα ἡ αἰσθήσῃ μας (ἢ ὄραση) ἀντελήφθη καλὰ. Σὲ μερικὲς ὁμοῦ ἐξαιρετικὲς καὶ σπάνιες περιπτώσεις, οἱ αἰσθήσεις μας

προσοχῇ, ἢ μέτρημα, ἢ μαθητικὴ ἀπόδειξη, γιὰ ν' ἀντιληφθῶμε τὴν πλάνη μας. Τέτοιες περιπτώσεις, σχετικῆς ἰδέας μὲ πλάνη τῆς ὄρασης, ποὺ καλεῖται «ὀπτικὴ ἀπάτη», μάλιστ' ἕνας γερομανὸς καθηγητῆς καὶ ἀσχολήθηκε μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ ἐξήγησίν τους. Ἐδῶ θὰ δῆτε τίς πιδ ἀπλῆς (γιατί μερικὲς εἶναι πολὺ δύσκολες καὶ σύνθετες), ποὺ εἶναι ὥστὸς καὶ ἀρκετὰ περίεργες:

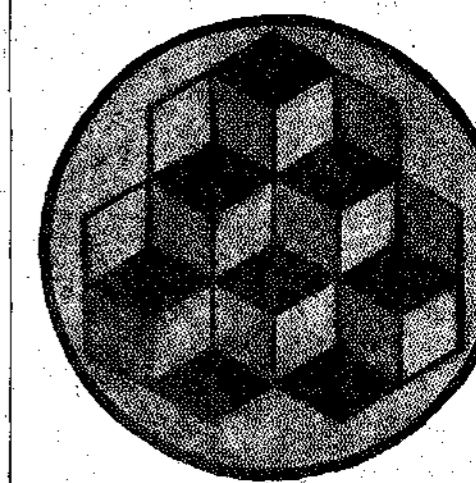
Σχ. 1 (στὴ μεγάλη εἰκόνα, κάτω ἀριστερά): Ἀκτίνες, ποὺ ξεκινοῦν ἀπὸ δυὸ κέντρα, τέμνονται ἀπὸ δυὸ γραμμὲς καμπύλες, ποὺ ἀποκλίνουν καὶ τείνουν νὰ συμπαρυνθῶν ἢ μὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Κι' ὅμοια, ἂν προσέξτε, θὰ ἴδῃτε ὅτι οὔτε καμπύλες εἶναι, οὔτε ἀπομακρύνονται ἢ μὴ ἀπ' τὴν ἄλλη. Εἶναι ἐντελῶς ἴσες καὶ παράλληλες. Μετρήστε τίς μὲ τὸ ὑποδεκάμετρο καὶ θὰ πεσοῦθε. Ἀλλὰ καὶ χωρὶς ὑποδεκάμετρο, ἢ ὀπτικὴ ἀπάτη ἐξαλείφεται, ἂν κοιτάξετε τὸ σχῆμα λοξὰ ἀπὸ τὰ πλάγια.

Σχ. 2 (ἀντικρὸ στὸ πρῶτο): Καὶ δῶ εἶναι ἀκτίνες ποὺ ξεκινοῦν ἀπὸ ἕνα κέντρο καὶ τέμνονται ἀπὸ δυὸ γραμμὲς, ποὺ φαίνονται ὅτι εἶναι καμπύλες καὶ συγκλίνουν, δηλαδὴ ἂν προσεκαθοῦν, θὰ ἐνωθοῦν ἢ μὴ μὲ τὴν ἄλλη. Κι' ὅμοια κι' αὐτὲς εἶναι ἐντελῶς παράλληλες καὶ εὐθύαιες. Θὰ βεβαιωθῆτε καὶ γι' αὐτὸ μὲ τὸν ἴδιον τρόπο.

Σχ. 3 (στὸ μέσο δεξιὰ): Τρία γράμματα, U, F, E, ποὺ φαίνονται ὅτι τρικλίζουν. Κι' ὅμοια εἶναι κωδωνοκρουστικὴ δ-

νομενικὴ κλίση τους ὀφείλεται στὸ ὅτι εἶναι σχηματισμένα ἀπὸ τίς ἰδιορρυθμὲς ἐκείνες λ.ξ.ς γραμμολοῦλες.

Σχ. 4 (στὴ μεγάλη εἰκόνα, πρῶτο ἀριστερά): Τί εἶναι αὐτὸ; Λαβύρινθος! θὰ πῆτε ὄλα. Κι' ἀληθινὰ φαίνεται πῶς

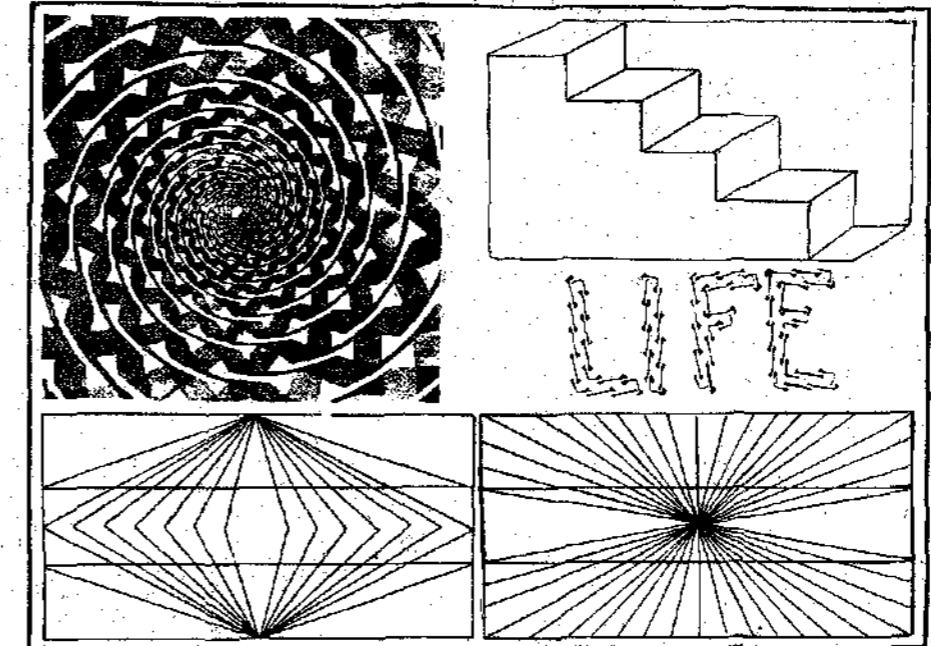

εἶναι λαβύρινθος, δηλαδὴ ἑλικας, καὶ νομίζει κανεὶς ὅτι δὲν ξεκινῶσαι ἀπὸ ἕνα σημεῖο ἀπ' ἔξω, θὰ κάνει μερικὲς βόλτες καὶ θὰ φθάσει στὸ κέντρο, κι' ὅσοτερα πάλι θὰ κάμει τίς ἴδιες βόλτες ἀνάποδα καὶ θὰ βρεῖ ἔξω, ὅπως βγήκε κι' ὁ Θησῆας μὲ τὸ νῆμα τῆς Ἀριάδνης. Κι' ὅμοια ὄχι! Ἀν ἀκολουθήσετε ἕνα ἀπὸ τοὺς κυκλικούς διαδρόμους, δὲ θὰ προχωρήσετε καθόλου πρὸς τὸ κέντρο, ἀλλὰ θὰ γυρίσετε στὸ ἴδιο σημεῖο καὶ μπορεῖτε νὰ γυρίσετε ὅσες φορές θέλετε, χωρὶς νὰ κάνετε βῆμα: θὰ βρῶσκεστε πάντα στὸν ἴδιον κύκλο. Ἀσπὸν τὸ σχῆμα αὐτὸ δὲν εἶναι ἐλιτσοειδῆς λαβύρινθος, ἀλλὰ πολλοὶ κύκλοι, ἐξωριστοί, ποὺ ἔχουν τὸ ἴδιο κέντρο κι' ὁ ἕνας εἶναι μικρότερος ἀπ' τὸν ἄλλον.

Σχ. 5 (ἡ μικρὴ εἰκόνα): Πόσοι κύβοι ὑπάρχουν σ' αὐτὸ τὸ σχῆμα; Ἐξ ἢ ἑπτὰ; Ἄλλοι θὰ πεταχτοῦν νὰ ποῦν ἔξω ἄλλοι ἑπτὰ. Καὶ θὰ ἔχουν ὄλα δικιο! Γιατί τὸ σχῆμα αὐτὸ ἔχει δυὸ ὀψεις. Ἄν ἀπ' τὴν κορυφὴ ἴδει κανεὶς ἕνα κύβο κι' ἐξακολουθῶσαι νὰ μετρά, θὰ βρεῖ ἔξω κύβους. Ἄν ὅμοια ἴδει στὴν κορυφὴ δυὸ κύβους, στὴ μέση θὰ βρεῖ ἄλλους τρεῖς καὶ κάτω ἄλλους δυὸ, τὸ ὄλον ἑπτὰ. Κοιτάξετε λίγο ἀπὸ τὰ κάτω.

Σχ. 6 (στὴ μεγάλη εἰκόνα, πρῶτο δεξιὰ): Ἄν σὲς ρωτήσω τί εἶναι αὐτὸ, θὰ μοῦ ἀπαντήσετε ὅτι εἶναι μὴ σκάλα πλάι σ' ἕνα τοῖχο. Ἐγὼ ὅμοια σὲς λέω ὅτι εἶναι ἕνα κομμάτι τοῖχος ποὺ εἶναι κοιμμένος ὀδοντωτὰ, ἀπὸ τὴν ἀπάνω γωνία ἀριστερά, ὡς τὴν κάτω δεξιὰ. Κοιτάξετε τὸ καλὰ, πολὺ καλὰ, καὶ θὰ τὸ ἀνακαλύψετε. Ἴσως νὰ δυσκολευθῆτε. Αὐτὸ ὅμοια θὰ σημαίνει ὅτι αὐτὴ ἢ ὀπτικὴ ἀπάτη εἶναι ἢ πιδ μεγάλη ἀπ' ὄλες τίς ἄλλες.

ΠΕΤΡΟΣ ΠΥΡΓΑΤΟΣ

γελοῦνται καὶ συλλαμβάνουν τίς παραστάσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου λαθασμένες. Κι' ἔτσι ἔμεις δὲν ἀντιλαμβανόμεσαι τὴν πραγματικότητά, ἀλλὰ κάτι ἄλλο, ψεύτικο, ποὺ δὲ συμφωνεῖ μ' αὐτὴ. Θὰ χρειαστεῖ ὕστερα ἰδιαιτέρη

λόσσα κι' ἢ κατεθυσίαν τους εἶναι κατακόρυφη. Θὰ βεβαιωθῆτε γι' αὐτὸ, ἂν τὰ κοιτάξετε μὲ τὰ μάτια μισοκλειστά ἢ ἀπὸ μεγαλύτερη ἀπόσταση. Θὰ ἴδῃτε τότε ὅτι τὰ γράμματα εἶναι κανονικώτατα καὶ δὲ χορεύουν καθόλου. Ἡ φαι-

σθήματα ξαναεπισημασμένα στο ίδιο θέμα. — «Αναπόλησις» τῆς **Κείνης**. Τὸ ἴδιον κοινὰ νοήματα καὶ αἰσθη- ματά. «Επιπλέον ἢ γλώσσα του κά- που-κάπου ἀνατάσσεται. — «Μέσω σὰ λουλοῦδία» τοῦ **Θεϊκοῦ Δοξα- ριοῦ**. Τοῦ λείπει ἡ ἀπλότης. Ἡ περιγραφὴ εἶναι γεμάτη ἐκφράσεις υπερβολικῆς, ποὺ κάνουν ἐλόκληρο τὸ θέμα ἀφύσικον καὶ σὺν ψεύτικον. —Θὰ ἐξακολουθήσω.

Ἡ Διόπλοισις ἀσπάζεταιται τοῦς φίλους τῆς: **Καίτην Ἀθανασιά- δου** (εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα!) **Ἑλένην Καρατλή** (σὲ ὅσα λοιπὸν χροιάτῳ τὴν καινούριον μου φίλην τί καλά! καί, σὺ θὰ μοῦ προτείνεις ψευδώνυμα τῆς ἀρσενικῆς σου κι' ἐγὼ θὰ σοῦ διαλέξω τὸ καλύτερον· μορφεῖς ὅμως νὰ μοῦ γράψῃς καὶ πῶς προτιμᾷς, γιὰ νὰ σοῦ τὸ δώσω, ἂν εἶν' ἐλευ- θερο καὶ κατάλληλον· κἀρὲ καὶ τὸν Ὀδηγόν, γιὰ νὰ μὴ σωθῆς γιὰ πράγ- ματα ποὺ τὰ λέει!) **Ρασπουρίν** (εὐ- χαριστῶ γιὰ τίς εὐχῆς ἔστειλα «Ὁ- δηγός») **Καμάρι τῆς Μητέρας** (χαί- ρω εἰσαὶ τώρα καλά κι' εὐχαριστῶ γιὰ ὅσα γράφεις· ἐλπίζω νὰ σοῦ πε- ρισσεῖν κάποιον-κάποιον λίγος καιρὸς, γιὰ νὰ μοῦ δῆνῃς ἀπὸ τὴν εὐχαρί- στησιν· φίλησέ μου τὸ Θανασιάκη) **Δάφνην** (ἔξετέλεσα τίς παραγγελίας σου· εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα· φί- λησέ μου τὸ **Χαριστάκη** καὶ γρά- φηστέ μου ὅταν μπορήτε) **Δεσποβό- λου** (ἔλαθα, εὐχαριστῶ θὰ εἶδες βέβαια ὅτι ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν ψευδωνύμων σοῦ ἐνέκρινα αὐτό) **Θα- λασσογέννητην** (ἔλαθα, εὐχαριστῶ, ἔστειλα «Ὀδηγός») **Σανθὴν Νε- ραΐδαν** (αὐτὸ, θὰ εἶδες, σοῦ ἐνέκρι- να καὶ χαίρω πολὺ ποὺ θὰ μοῦ γρά- φῃς τώρα συχνά) **Ἰδανίον** (εὐ- χαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα· χαίρωσέ καὶ τὸ νέο μου μικροῦλη φίλον καὶ περι- μένω νὰ μοῦ γράψῃ) **Ἐπιφανίου** (μὰ ἦταν καιρὸς, ἀφοῦ ἔχεις ἐξῆ χρονία συνδρομητικῆς ἐμπρὸς τώρα!) **Ν. Δραγματιζοῦλου** (πολὺ μ' εὐ- χαρίστησε τὸ γράμμα σου· αὐτὰ ποὺ ἐπιθυμῆς τόσο, μπορεῖς νὰ τὰ κά- νῃς καὶ τώρα· σοῦ ἔστειλα τὴν «Ὁ- δηγόν» νὰ ἰδῆς τὸν τρόπο) **Δούλην Δοδεκανήσου** (θὰ περιγραφῶ ἰσως τὴν καλιὰ πόλιν, καὶ μόνο ποὺ ἔξ- χασέ νὰ προσθέσῃ ὅτι βιάρχει καὶ νέα ...) **Νικόλαον Δ. Πανιπέριον** (χαίρω πολὺ γράφῃς μου τώρα ποὺ εἰσαὶ καλά) **Μαγεμένην Ἀμύνην** (εὐχαριστῶ πολὺ· τί καλά ἂν ἔβρι- σκες συχνότερα «λίγο καιρὸς» ...) **Ἀντώνιον Δ. Μπαμιολιάκην** (ἔ- χ' ἡ καλῶς, εὐχαριστῶ) **Δούλην** (σὺν «Ὀδηγόν» ποὺ σοῦ ἔστειλον, θὰ τὰ ἰ- δεῖς ὅλ' αὐτὰ) **Μέγαν Ἀλέξανδρον** (χαίρω ποὺ εἰσαὶ ἐνθουσιασμένος· ἔστειλα) **Δεβάνταν** (ἔστειλα· πε- ριμένω γράμμα σου) **Παναγιώτην Ν. Συναρᾶν** (εὐχαριστῶ γιὰ τὰ κα- λά λόγια· ἔστειλα «Ὀδηγόν») **Γεώργιον Ἀβέρωφ** (ώραται καὶ τὰ δυὸ· εὐχαριστῶ) **Γεώργιον Φασουλαιό- δην**, **Ἀρλάνδαν** κτλ. κτλ.

Ἐλένην Κ. Φωνᾶν, **Ἐδουρά- τιον Παξινόν**, **Τρελὸ Φοιτητάκι**, **Δημητράκην Καραγιάννην**, (ἔ- στειλα.)

Εἰς ὅσας ἐπιστολάς ἔλαθα μετὰ τὴν 23 Δεκεμβρίου, θ' ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενον.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 248ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δι- κταὶ μέχρι τῆς 28 Φεβρουαρίου.

42. Αεζιγρίφος
Τὸ πρώτον μου εἶναι ἄλλο,
Ρωτᾷ τὸ δευτέρου μου,
τὸ τρίτον μικρονήσι.
Καὶ δεῖ, σφάλμα ἔκαμες,
Τὸ λέξ στὸ σύνολο μου
Γιὰ νὰ στὸ συγχωρήσῃ.

Λύση **Ψυχρούλα**

43. Τονόγριφος
Ἄν εἰς' ἄξιον, θὰ φανῆς·
Πέες μου, λυτὴ μου, μυστικῆς
Ποταμὸν νὰ κάνῃς, μόνο
Καταβάζοντας τὸν τόνο·
Δούλη Δοδεκάνησος

44. Δημῶδες Ἀίνιγμα
Ἦταν μιὰ βροντομηλιά
Πούκανε βροντομήλα·
Τὴν ἡμέρα τῶχανε
Καὶ τὴ νύχτα τᾶβρωκε.

Λύση **Ρασπουρίν**

45. Μωσαϊκόν
Βέρην, Σόφια, Κοπεγχάγη,
Βερολίνο, Νίτσα, Χάγη,
Ἀπὸ ἕνα τοὺς δαναίβου.
Καὶ μιὰν ἄλλη σχηματίζουν.

46. Ἀσθῆ
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

Λύση **Νάντικαταστα- θούν οἱ ἀστερι- σκοὶ διὰ γραμ- μάτων ὄστε νὰ- ναγινώσκωνται:**
* * * * *
* * * * *
* * * * *

47. Κρυπτογραφικόν
123456 = Ποταμός.
242136 = Μάντης.
34351 = Ἀρχαία πόλις.
43156 = Υἱὸς τ. Ἀπολλωνός.
5156 = Ζῶον.
6248151 = Φυτόν.

48-52. Μαγικὸν Γράμμα
Τῆ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμμα- τος ἐκάστης τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἑνὸς ἄλλου, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγνα- ρισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:
τόνος, ὄρος, λίθος, λευκός, κοδός.
Μικροῦλη Γραλαλά

53. Ἐπιγραφή ἐν Διόπλῃς Ἀ- κροστιχίδος καὶ Τριπλῆ

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

1. Ἀρχαῖος τραγικὸς ποιητής·
2. Νῆσος τοῦ Αἰγαίου· 3, Σα- λτικὸν εἰς τὴν κοινὴν γλώσσαν·
4, Θεὸς Αἰγύπτου· 5, Συνώνυ- μον τοῦ ἀνυποφορῶ· 6, Γερμα- νικὴ Δημοκρατία.

54. Φωνηετόλιπον
σκς - νρ - νθρς
55. Γρίφος
[+] X ε

56. Logogriphe
De chaque véhicule à bon al- [ure
Mon un est l'accessoir indis- [pensable;
Mon deux est un élément de la [nature,
Mais de son article inséparable. [nature,
Dans mon tout, chers lecteurs, [vous voyez
Simple cylindre en métal ou [en papier.

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς
56. Logogriphe
De chaque véhicule à bon al- [ure
Mon un est l'accessoir indis- [pensable;
Mon deux est un élément de la [nature,
Mais de son article inséparable. [nature,
Dans mon tout, chers lecteurs, [vous voyez
Simple cylindre en métal ou [en papier.

(Προτότυπον)
Ἐλευθέριος Ν. Ρουσσάκης

ΑΥΣΕΙΣ
τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φυλ. 41

599. Γραμμάτιον (γράμμα, τί, ὄν).—600. Ἡ μάλλινη κουβέρτα.
601.

ΔΙΣ
ΕΚΤΩΡ
Ο ΔΥΝΘΟΣ
ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ
602-606. Διὰ τοῦ Γ: **ἀγών, πά- γος, γένος, φυγή, γάτα.** — 607.

ΕΛΛΑΣ (Ἐγγενής, Ἄλιος, Ἀλ- γυνός (ἢ Ἀσπός), Ἄριστος, Σκλη- ραγώγημένος.)—608. **Ὁ Ἴππο- κράτης ἦτο περίφημος ἰατρός.** (ὡ ὑπὸ κράτη, σὺ τῷ, περὶ φῖ μου, σία, Τρώς.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἔως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ὅπλα στοιχεῖα ὁ 6, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέ- ραν τῶν 10 λέξεων ὅσοι λέξεις ἢ λέξις μὲ παρὰ 10 στοιχεῖα λέγεται 70 καὶ μὲ κεφαλαία ὁ 1. Ὁ χωριστὸς στίχος ὁ 3. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλά. Ἡ προληρημὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

Ἐξενταὶ στ' ἀγαπημένα τοὺς Δια- πλαστοποιῶν, καλὰ γινώστε καὶ τρισυτοχημένον τὸν καινούριον μας χρόνον.

ΠΑΡΑΤΕΙΝΟ ΠΡΟΒΟΗΤΗΡΙΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟῦ ΜΟΥ μέχρι 15 Φεβρουαρίου.
Μέγας Ἀλέξανδρος

Ἀλλογραφῶν ἀνταλλάσσω κάρτες, 15- τραδικία, ἠθοποιοῦς, μ' ἄλλους 25 Διὰ τῆς Νήσου Διαμηδός, Κομοτηνῶν 66, Βόλος, γιὰ τὴν **Φρέυν**

Ἀδική, γιὰ τὴν γιορτὴν σου, δέξου χί- λιας εὐχῆς καὶ πολλὰ-πολλὰ... Λουλοῦ- δία, Ἐλαδὸς τὸν Ἑρμ. κ. Δωρ., Φιλολογία: **Ἀκακία**

Στὸ Πενεμένον Χαμόγελο, εὐχόμεσθε γιὰ τὴν γιορτὴν τοῦ, νὰ ἴσῃ χίλια χρόνι- α Νικ Λάιν, Σπέρτμαν

Ἀλλογραφῶν καὶ ἀνταλλάσσω κάρτες ἡ- βασιπὸν μὲ θεοὺς καὶ ἔτες. Στείλτε: Δεσποβόλου Πατσῶ, Κασσανδρου 59, Θεσσαλονίκη.

Πρώτοραπαινόντες στὸν Διαπλαστοποιῶ- τὸν χαίρεται. **Κορκίης**

Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΡΟΥΣΣΑΚΗΣ.—ἔπειτα ἀπὸ ἕνα μεγάλο δυστόχημα ποὺ τὸν ἔ- πληξε τὸ περασμένο κολοκαίρι, — ἀ- πεσώθη διστακτικῶς τῆς κινήσεως τῆς Διαπλαστοποιῶ, διαίεως καὶ καθε ἀλλη- λογραφίαν καὶ ἀνταλλαγὴν Μικρῶν Μυστικῶν.

Ἀντί, ποιά ἡ δόσις σου; Πείραξέ, τί γίνε- σαι; **Λυα Μάρα**

μεταβόμει τὰ Διαπλαστοποιῶ-ες γιὰ μιὰ κάρτην ἠθοποιοῦ Τιμοθέου 14, ἐν ταῦθα **Βίλλια Μπάνιν, Λυα Μάρα**

Σὲ θεοὺς ἔδωκε ἔστειλα κάρτες παρακαλοῦ- νά μοῦ τὸ ἐπενομήσων, Τιμοθέου 14, Ἐνταῦθα. **Λυα Μάρα**

Η Μικρομέγαλη καταβαίνει, φέτος στ' ἀνηφορίαν μὲ τὸ ποιετικὸν ψευδὸν ὄνομα **ΘΝΕΙΠΟΛΩ ΑΣΙΕΡΕΙ**, περιπα- νώντας τὴν ἠποιοτήριζον ἔδωκ.

Νοστιμωδὴν, σὺ ποῦ καταγίνεσαι μὲ τὴν εὐγένειαν. πῆς μου· εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς κανόνες τῆς νὰ μὴν ἀνταποδίδεις τετραγί- ασι; **Μοσχάκην**, τί γίνεσαι; ἀπαντήσ' ἐμὲ στὸ... γράμμα: **Μικρομέγαλη**

Μπαίνω στὸ Διαπλαστοποιῶ μὲ σκοπὸν νὰ... πειράξω τὸ νοῦ σου λοιπὸν. **Παραχτήρι**

ΤΟ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΤΕΡΟΝ ΔΩΡΟΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ
ΕΙΝΑΙ Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΣ, ΠΛΟΥΣΙΟΣ, ΘΑΥΜΑΣΙΟΣ, Ο ΧΡΥΣΟΣ
ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ", ΤΟΥ 1929
Μὲ τίς 620 σελίδες του. — Μὲ τίς 385 εἰκόνες του. — Μὲ τὰ 8 μυθιστο- ρηματὰ του: «Διετιεῖς Διακοπιὰ», «Ὡς ποῦ νὰ βῆθ' τὴ Μητέρα τῆς», «Ἐνα παιδί μὲ τρεῖς οἰκογένειας», «Ὁ χρυσοκάριβος», «Ὁ Πιταγόρας», «Πρόβουνοι καὶ Βένετοι», «Θηροτοροφείον Τοῦτοῦ καὶ Σας», «Σπύρο Μονάχος». — Μὲ 32 «Χίλια-Μύρια» τοῦ Ἀνανία. — Μὲ 48 «Ἀθηναϊκῆς Ἐπιστολῆς». — Καὶ μὲ ἀμέ- τητον διηγήματα, παραμύθια, ποιήματα, παιγνίδια, ἐπιστημονικὰ περὶεργα κτλ.
ΤΙΜΑΤΑ Ἀρχαῖος δρ. 110. —(καὶ ταχυδρ. 115 διὰ τὸ Ἐσωτ. καὶ 133 διὰ τὸ Ἐξωτ.)
Ραμμένος δρ. 115. —(καὶ ταχυδρ. 120 διὰ τὸ Ἐσωτ. καὶ 138 διὰ τὸ Ἐξωτ.)